

Debesuota, šaltiau.
Saulė teka 7:11, leidžiasi 4:53.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVIII

Price 10c

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Sausio-January 25 d., 1971 m.

Kaina 10c

20

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

DEMOKRATAI KRITIKUOJA NIXONO KALBĄ

OPEROS 50 M. MINĖJIMAS NEIŠVENGĖ "IKVĖPTO" PADAINAVIMO LENINUI

Vilniuje ir Kaune praėj. metų gruodžio mėn. paminėta operos ir dramos teatrų 50-ji sukaktis. Operos minėjimo proga režiminė valdžia, su partija priešaky, savo sveikinime nurodė, kad opera prieš 50 metų atsiradusi "pažangių meno veikėjų pastangomis"... Visiems žinoma, kad nei vienas operos kūrėjas nebuvo nei komunistas, nei komunizmo šalininkas. Be to, sveikintojai pabrėžė, kad, esą, lietuviai menininkai rėmėsi rusų teatro patyrimu ar kūrė "realistinio meno tradicijas". Per 25 metus opera Vilniuje pastatiusi 11 vad. nacionalinių operų ir šešis nacion. baletus.

Šalia sveikinimų, teatro direktoriaus V. Laurušo kalbos, buvo ir koncertas. Dainavos du operos veteranai, A. Staškevičiūtė ir A. Kučingis (buvęs Sibiro tremtinys), solistai V. Noreika, J. Stasiūnas, E. Saulevičiūtė, E. Čiudakova, V. Daunoras, E. Kaniava ir kt. Buvo parodytos ir dviejų baletų scenos.

Būdinga, kad ir operos sukaktį gerbiant neapsieita nepagarbius Lenino. Iškilmės Vilniaus teatre buvo baigtos paties direktoriaus Laurušo sukurta kanta "Lietuva dainuoja Leninui"... "Tiesa" (gruodžio 31) teigė, kad tą kantatą "Ikvėptai" dainavę ne tik operos solistai, choras, bet ir "Ąžuoliuko" mažieji dainininkai.

Lietuvos valst. dramos ir operos 50-čių progomis okup. Lietuvos spaudoje buvo paskelbta visa eilė straipsnių ar nuotraukų. Žinoma, ypatingai išskirti Kipro Petrausko nuopelnai. Ne vienu atveju nurodyta, kad, nepr. Lietuvos vyriausybės tarimą nesidomėjimą teatru, arba, priešingai, sakoma, esą, "valdantieji sluoksniai kišosi į teatro darbą, reikalavo daugiau pramogos" (V. Laurušas).

Operos veiklą įvertinti apsiėmė (ar jam buvo pavest?) Vilniaus operos, baletu teatro dir. Vytautas Laurušas. Jo straipsniai įdėti "Tiesoje" (gruodžio 30) ir "Lit. ir Meno" savaitraštyje (nr. 1, 1971). Jis įkyriai, kaip ir kiti vertintojai Lietuvoje, džiaugiasi operos pasukimu socialistinio realizmo" keliu ir ypatingai nurodo į sovietinių kompozitorių pastatymus. Tuo būdu, girdi, turtinamas repertuaras, tačiau savo straipsnio pabaigoje jis prasižada ("Tiesoje"), kad "kultūringų žiūrovų neapatenkina vidutinis lygis". "Tiesoje" įdėta Laurušo straipsnis ir, greičiausia, jo kalboje minėjimo metu, ne žodžių nepaminti Vakaruose atsidūrę operos veteranai.

Tik "Literatūroje ir Mene" Laurušas prisiminė, kad tu veteranų už Lietuvos ribų esama visas būrys, čia jis teigia, kad "Ikvėptai" pavyzdžiu "jau nesnei kartai" tapę operos veteranai, šalia K. Petrausko, A. So-deikos, M. Rakauskaitės, dar V. Grigaitienė, V. Jonuškaitė, A. Dambrauskaitė, Neišdriso nurodyti, kur tie "Ikvėptieji pavyzdžiai" gyvena ir neprisiminė dar vienos veteranės — Elžbietos Kardelienės, ne žodžių nepaminate ir prof. Juozo Žilevičiaus.

(E)

(E)

(E)

(E)

(E)

IŠ VISO PASAULIO

SAIGONAS. — Du dideli Amerikos karinio transporto lėktuvai pradėjo gabenti į Kambodiją spygliuotus vietas, smėlio maišus, ginklus ir amuniciją, nes Kambodijos valdžia skundžiasi, kad Phono aerodromo ji negalėjusi sėkmingai ginti dėl įvairių ginklų trūkumo. Korespondentai, tačiau, tvirtina, kad Kambodijos sargybiniai miegoje, kada komunistai puolė jų būstinę ir, nužudę sargybinius, apsiliko jų uniformomis.

CAPE KENNEDY. — Astronautas Eugene Cernan laimėn-gai išvengė mirties, kada jo valdomas helikopteras nukrito į Floridos upę ir sprogo. Jam pavyko išsigelbėti tik lengvai sužeistam, apdegintais plaukais.

KAIRAS. — Egipto, Sirijos, Sudano ir Libijos vadai tris dienas tarėsi Egipte ir paskelbė, kad Izraelis gaisina laiką derybose, norėdamos pasisavinti okupuotą arabų žemę.

WASHINGTONAS. — Čia kalbama, kad Čikagos demokratų vadas Daley daugiau nebebus kongresmano John Kluczynski, nes Daley noris, kad tą vietą kongrese laimėtų jo sūnus Richard M. Daley.

JOHANNESBURG. — Pietų Afrikoje valdžia suėmė anglikonų aukštą dvasiškį, kuris kritiko valdžią dėl jos rasinės politikos. Šis areštas sukėlė daug kritikos liberalių afrikiečių tarpe.

Kanadoj didėja bedarbių skaičius

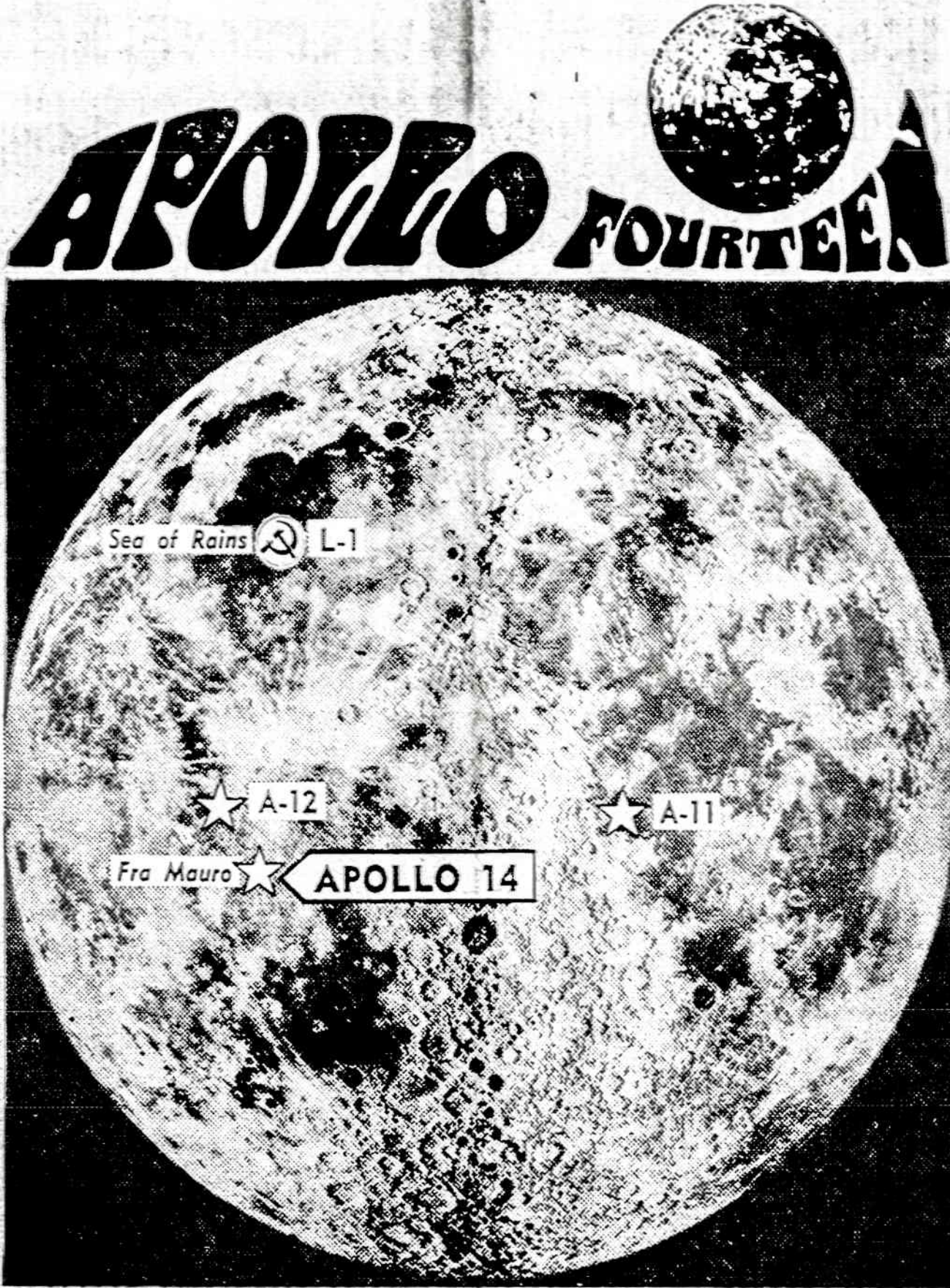
OTTAWA. — Kanadoje jau du mėnesius iš eilės nukrito pragyvenimo kainos, ypač maisto produktų kainos. Kanadoje kainos kilo daug lėčiau, negu Amerikoje ir 1969 metais pakilimas siekė tik 1,5%.

Šią gerą žinią vyriausybės statistikos kiek užtemdė bedarbių nuosimnio padidėjimas. Gruodžio mėn. bedarbių buvo 6,6%. Quebeco iš 12 darbininkų vienas yra bedarbis. Ontario provincijoje vienas iš dvidešimt ir Britų Kolumbijoje vienas iš šešiolikos.

Quebeco darbo ministeris, kritikudamas centrinės valdžios politiką, pareiškė, kad jei vyriausybė dar leis kilti bedarbių skaičiui, prancūzų Kanadoje gali kilti revoliucija.

bėra neišspręstas. Maskvos jungo nori atsikratyti visa eilė tautinių mažumų, kaip lenkai, lietuviai, latviai, estai, uzbekai ir kiti. Harsch dar pažymi, kad sovietai neleidžia išvykti iš Sovietų Sąjungos ir kitur įsikurti ne tik žydams, bet ir patiems rusams bei įvairioms tautinėms mažumoms.

(E)

Piešinys parodytos vietos, kur jau buvo nusileidę Amerikos astronautai: A-11 ir A-12. Apollo 14 nusileis Fra Mauro vietovėje. Viršuje parodyta vieta, kur buvo nušautas sovietų Lunochod-1.

GYNYBOS UŽUOLAIDA RAKETOMS

Praėjusių metų gale sovietų mokslininkai darė bandymus, kurie gali turėti toli siekiančių padarinių. Iki šiol gynybos sistemos nuo atakų raketomis su branduoliniais užtaisais buvo paremtos tų raketų pagavimo principu. Prieš atskrendančias atakavimo raketas būtų siunčiamos gynybos raketos taip pat su branduoliniais užtaisais. Pasitinkančiosios raketos turi sprogti netoli atakuojančiųjų raketų, kad savo sprogtimi, tiksliau sakant, dideliu eksplozijos karščiu jas sunaikintų arba bent padarytų netinkamas.

Sistema sudėtinga, privalo tikslų skaičiavimų ir brangi. Nors bandymuose yra davusi gerų rezultatų, bet pažeidžiama.

Kurdami naują gynybos sistemą, sovietų mokslininkai rėmėsi kitu principu, kurį būtų galima vadinti gynybos užuolaida.

Puolančiųjų raketų pasitikti taip pat siunčiamos raketos, tačiau jos neša ne branduolinius užtaisus, o specialiai paruoštas asfalto dulkes. Pasitinkančiosios raketos sprogtos aukštai virš atmosferos puolančiųjų raketų kerlyje ir sudaro ten tam tikras užuolaidas, milžiniškus dulkių debesius.

Per tokią užuolaidą skrendančios raketos apsitraukia asfalto dulkių sluoksniu, kuris tvirtai prie jų prilimpa. Kai puolančioji raketa atskrenda į atmosferą, nuo oro trinties ji įkaista, o jos paviršiuje prilipęs asfaltas užsidega. Asfalto dulksės sparciai dega, o iš to kilęs karštis toks didelis, jog raketa sudega, nepasiekusi žemės, arba taip deformuojasi, jog pameta kryptį.

Visos balistinės raketos yra apraustos specialiais šarvais, saugančiais nuo karščio, kylančio skrendant per atmosferą. Šarvai daromi iš specialių lydinų. Bet papildomas karštis, kylęs nuo asfalto dulkių, yra toks didelis, jog joks lydinys jo neatlaiko, ir šarvai ištirpsta. Ekspertų nuomone, dabar nėra tokio metalo ar metalų lydinio, kuris galėtų pakelti šį papildomą karštį.

Tad vakariečiai susiduria su nauju galvosūkiu ginklavimosi lenktynėse.

Pasikeis mėnulio dulkių pavyzdžiais

MASKVA. — Amerika ir Sovietų Sąjunga pasirašė susitarimą pasikeisti iš mėnulio atvežtais paviršiaus pavyzdžiais. Bus artimiausiu bendradarbiaujama ir kitose erdvės tyrimų srityse. Dokumentą pasirašė Nasa administratorius George Low ir Sovietų Mokslo Akademijos pirmininkas Mstislav Keldyš.

Šis susitarimas laikomas įrodymu, kad Amerika ir Sov. Sąjunga gali bendradarbiauti mokslinėje srityje, nors politinėje srityje santykiai ir nėra labai geri.

WASHINGTONAS. — Etiopijoje žuvo amerikietis kareivis, nušautas komunistiniu automatinio šautuvu. Etiopijoje Eritrėjos kilmės sukilėliai dažnai puola abisimus, tačiau iki šiol nepuolė amerikiečių, kurių čia su šeimomis yra 3,200, karinio susižinojimo bazėje, prie Asmaros miesto.

WASHINGTONAS. — Etiopijoje žuvo amerikietis kareivis, nušautas komunistiniu automatinio šautuvu. Etiopijoje Eritrėjos kilmės sukilėliai dažnai puola abisimus, tačiau iki šiol nepuolė amerikiečių, kurių čia su šeimomis yra 3,200, karinio susižinojimo bazėje, prie Asmaros miesto.

92-irame kongrese Atstovų Rūmų ginčiuoti įėjo komiteto pirmininkas naujas žmogus — kongresmanas Edward Hebert.

PREZIDENTAS NEMINĖJO VIETNAMO, NELIETĖ INFLIACIJOS IR NEDARBO

WASHINGTONAS. — Penktadienio vakare prezidento Nixono pasakytą State of the Union kalbą jungtinis kongresas priėmė šaltokai, o po kalbos demokratų partijos vadai ją kritikavo. Prezidentas kalbėjo apie "naują Amerikos revoliuciją", tačiau nedavė savo planų detalių, paminėdamas tik stambiųjų savo numatytų reformų bruožus. Jis nurodė šešis didelius tikslus: pirmiausia reikės priimti 35 jo pasiūlymus, kurių nepriėmė paskutinis, 91-mas kongresas. Toliau, bus siekiama taikos meto gerovės. Bus stiprinama kova prieš Amerikos aplinkos teršimą. Bus pagerinta amerikiečių sveikatos globa. Daugiau lėšų gaus valstijų ir miestų valdybos, kurios tas lėšas galės naudoti kaip tinkamas. Bus perorganizuota federalinė valdžia, iš 12 dabartinių atskirų departamentų padarant 8.

Vasario 16 dienos minėjimas Čikagoj

ČIKAGA. — Čikagos Lietuvių Taryba penktadienį įvykusiame susirinkime apsvairstė paskutinės Vasario 16 d. minėjimo detales. Taryba, vadovaujama kun. A. Stašo, skelbia tokią minėjimo programą. Šeštadienį vasario 13 d. 12 val. Prie Jaunimo Centro rengia žuvusių už Lietuvos Laisvę pagerbimą prie paminklo. Čia dalyvaus Aukštesnioji Lituanistinė Mokykla. Sekmadienį, 10 val. ryto šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje įvyks pamaldos, dalyvaus vysk. V. Brizgys, kun. S. Dambrauskas. Pagrindinis minėjimas įvyks sekm. vasario 14 d. Maria Aukštesniosios Mokyklos salėje. Programoje dalyvaus Amerikos Le-gijono Don Varno ir Dariaus ir Girėno postai, lietuviškos organizacijos su vėliavomis. Programoje dalyvaus sol. Roma Mastienė, savanorė kūrėja S. Statkevičienė. Trumpas kalbas pasakys Gen. Lietuvos Konsulas dr. P. Dauzvardis, kongreso atstovas Roman Pucinski ir Juanita Castro, Kubos diktatoriaus Fidel Castro tikra sesuo.

Meninėje programoje pasirodys jungtinis Čikagos choras, kuriame dainuos "Dainavos", Alice Stephens, "Vyčių" ir Jurgio Baltrušaičio Marquette Parko parapijos chorai. Rezolucijas skaitys Čikagos Alto sekr. A. Andrei kaitė, aukas rinks Korp "Giedra".

Čikagos Lietuvių Taryba kviečia visuomenę dalyvauti minėjime ir gausiomis aukomis sustiprinti Lietuvos laisvinimo darbą. Moterys prašomos pasipuotėti tautiniais drabužiais. Minėjime šį kartą žada dalyvauti ir nemažai sveimtųjų, jų tarpe keli Čikagos žydų organizacijų vadai, paskutiniu metu pradėję ieškoti artimesnių ryšių ir bendradarbiavimo su Čikagos lietuviais.

ČIKAGA. — Penktadienį Čikagos lietuvių, vadinamo, jaunimo aktyvo rengta demonstracija, prie kurios paskubomis prisidėjo ir LB Apygardos vadai, parodė, kad skubėjimas ir nenoras koordinuoti dirbti su visais lietuviais, neneša gerų vaisių. Nors rengėjai skelbia, kad demonstracijoje dalyvaus 500-700 žmonių, vienas lietuvis policijos seržantas paklaustas, pasakė "Būvo nemažiau 200, nedaugiau 300".

Demonstracijos dalyviai platinė angli kalba lapelius, kuriuose buvo pakartota spaudos žinia apie mirties bausmę sovietų nutiestą Vytautą Simokaitį. Visi raginami rašyti prezidentui Nixonui, JT sekretoriui U Thantui ir sovietų premjerui Kosyginui laiškus "išreiškiant pasibaisėjimą ir prašant Simokaičiui dovanoti gyvybę". Demonstracijos dalyviai sako, kad tokių lapelių buvo išdalinta apie 10,000. Daug Čikagos lietuvių apie demonstraciją net nežinojo ir dėl to negalėjo prisidėti. Reikia manyti, kad mūsų centrinės organizacijos pradėjus atvirai varžytis dėl politinių darbų, ir dėl teisės juos dirbti, ateityje pasitaikys ir daugiau tokių netvarkingų, partizaninių veiksmų, nes kai kuriems politi-kuoti mėgstantiems tautiečiams, atrodo, yra svarbiau ne rengiamo darbo pasisekimas, bet tampa, kuriuo tas darbas paruoš redakcijos, atkreipiant jų dėmesį, kad laikraščio skelbiamuose žemėlapiuose Lietuva nebūtų įjungiamą į Sovietų Sąjungos imperiją.

Taisykime klaidas

Ryšių su P. ir A. Brazinskių ir Simo Kudirkos žygiais į laisvę, pasaulio spaudoje paskelbta nepaprastai daug aprašymų bei įdėta žemėlapių, kuriuose parodyta Lietuvos vieta Europoje. Lietuva dažnai pavaizduota sudėtine Sovietų Sąjungos dalia. Tokių atvejų ateityje gali būti ir daugiau.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas prašo tokių laikraščių skaitytojus nedelsiant reaguoti laiškais, ir atitinkamas redakcijos, atkreipiant jų dėmesį, kad laikraščio skelbiamuose žemėlapiuose Lietuva nebūtų įjungiamą į Sovietų Sąjungos imperiją.

(E)

LAISKAI IS OKUPOOTOS LIETUVOS

Iš giminių tarpusavio susirašinėjimų

"BABUSKŲ MADA"

Laiškas iš Zemaitijos rašytas sausio 13 dieną.

Sveiks, šogerėli. Pirmiausia noriu palinkėti viso ko širdis trokšta, žinoma, sveikatos ir pasisekimo gyvenime.

Siuntinėlis atėjo laimingai. Šogerėli, tamsia rasei, kad aš per jauna tokias babuškas nešioti; pas mus ir jaunesnės tokias nešioja. nes pas mus yra labai vertinamos, jeigu parpuodame, gauname po 20 rublių už vieną skarelę. Mūsų fabrikai tokių nepadaro. Ačiū, šogerėli, už skareles tokias gražias, už pipirus, cinamonus ir kt. ir už skutekles. Jos tikrai juokingos; tokių nebuvome matę ir tokiomis esame nepripirę bulvių skusti.

Šogerėli, jei kada vėl pasiūlysiu progą gauti, atsiskaityti, tu cinauonų, bet geriau, kad būtų sumalti milteiniai. Pas mus Lietuvoje cinauonų ne su žiburiu nerasi, o pyragas be cinauono tai kaip ir neįsivaizduojamas.

ZIEMA LIETUVOJE

Naugienos pas mus šią žiemą geresnė: nesalta ir sniego nedaug. Gruodžio mėnesį buvo šalta. Pavyzdžiui, Zarasų ir Varėnos rajonuose buvo 17-20 ir 22 laipsniai šalčio (Lietuvoje ir bendrai Europoje vartojamas Celsijaus termometras; pagal Amerikos Fahrenheito būdą nuo 4 iki 13 žemiau nulio). Pas mus, Zemaitijoje, buvo šalčio iki 15 ir 17 laipsnių, o sniego iki 30 centimetrų ir daugiau. O dabar sausis yra šiltas ir sniegas nuėjo, tik kur-nekur dar baltuoja.

MISKAIS ATEJO RUDUO I KOLCHOZĄ

Laiškas rašytas sausio 3 d. Dėkoju už laiškelį ir už doleliuką. Jūsų laiškelį, rašytą gruodžio 20 d. gavau gruodžio 30 d. ir tą pačią dieną gavau laišką iš brolio, rašytą gruodžio 10 dieną.

Klausai, ar skaičiau Marijaus Katiliškio "Miskais ateina ruduo". Štai jau aš tą knygą turiu prieš save. Kai tik paklausiau kaimynų dukters Reginos, kuri lanko mokyklą ir yra toli knygų pirkėja ir skaitytoja, ar nežinau kur gauti tokią knygą, ji atsakė "Aš, rodo, pati turiu", ir ji man tą knygą atnešė į kambarėlį ir aš nusteban pamatęs, kad ta pati knygą padovanojusi draugė Naujų Metų progai. Aš jau perskaičiau 50 puslapių, bet kol kas mane dar nelabai tesudomino tie vargingi miškų kirtėjų vargeliai. Aš manau, jei tas autorius nori tikrą vargų patirti ir jei jam būtų leista laisvai per spaudą pasireikšti, jis turėtų atvažiuoti ir mūsų kaimiečių vargelius pamatyti...

KAIP VEIKIA "TARYBINIS" PASTAS

Taip, mielas broleli, tai vienas laiškas dingio. Man atrodė, kad užkliuvo pas mūsų kolchozo laiškininkę. M-nė mano artimiausią kaimynę. Ji yra didžiausia betvarkė. Pradėjau rašyti, o ji jau be laiško.

Lietuvių Jūrų Skautijos Trakų vietininkijos skautės-tai, vienoje surengtose tradicinių Kūčių metu, prie iškilmingo stalo. J. Antanaitytė, K. Lauraitis, Vepšaitė, R. Soliūnaitė, Rasa Soliūnaitė ir Ag. Katiliškytė. Nuotrauka Soliūnienės

eią pavasarį, kai gulėjau miestelio ligoninėje, ji man atnešė tavo man rašytą laiškelį ir kartu atnešė mano 16 rublių pensiją. Aš laiškelį radęs dolerį jį išėmiau ir daviau jai pažiūrėti, kaip atrodo Amerikos pinigais. Kai atėjo kitas laiškas, aš buvau tiek nusilpęs, kad pats ne per akinius nebegalėjau laiško perskaityti, tai nuėjau į kitą palatą, kur man kitas ligonis perskaitė. Laiške dolerio nebuvo, bet laiško skaites rodė, kad laiškas buvęs atplėstas ir per naują užklijuotas. Laiškas, kol man rankas pasiekė, truko 16 dienų, nors šiaip iš Amerikos normaliai oro pašto laiškas gaunama per pilną savaitę. Nuo brolio Antano du jo siųsti laiška su fotografijomis dingio. Keikia kolchozininkai tą mūsų laiškanę, kad ji daugelio laiškausių ir žurnalių neatneša, įdūda savo vaikams išnešioti, tai gali ir pamesti.

Broleli, drabužių tuo tarpu man nesiųsk, dar turiu. Iš tos drobės žadu pasisidinti baltinių ir baltą chalutą vasarai; einau su baltu chalutu jos yra taikinesnės. Jei kada vėl siuntinėli mums sutaisyti, tai idėk tik porą mažų atmintinių dovanėlių — šratinį parkerėlį tušų rašomą ir užlenkiamą peiliuką su dviem geležėlėmis, viena didesnė viename rikiuonėlės gale, kita mažesnė kitame gale, kriaunelės ilgumas nedaugiau kaip per mano rankos gniauztą.

PEILIUKAS — PAVOJINGAS GINKLAS

Laiško gavėjas Čikagoje, siųsdamas giminiams siuntinį, be kitko norėjo broliui nusiųsti prašytus peiliukus: vieną kišeninį su dviem geležėlėmis, antrą meškerojant žuvies žvynams nuskusti, bet siuntimų agentūra peiliukų nepriėmė, aiškindama, kad sovietų "autoritetai" griežtai neleidžia. Brolio iš Zemaitijos atsakyne rašo:

Mielas broleli, neimk į galvą dėl tų peiliukų. Juk ir tų peiliukų, jei būtų galima gauti nusipirkti, manai aš būčiau iš jų kauliņas. Pas mus jokių peiliukų negalima gauti, tur lauzė, negamima, mat, laiko kaip pavojingą ginklą. Kur tau šitais iš užsienio! Juokinga politika, jei mūsų valdžia bijosi net kišeninių ir žuvies apdoroti peiliukų! Bet deku Dievui, man pasisekė. Šį rudinį "sukombinavau" du senus sodams skiepyti aštrius, skustuvinio plieno peiliukus, tad vieną galesiu laikyti pavasari vaismedžiams skiepyti, o antrą vartoti kiekvieną dieną. Tad peiliukų reikalus atpuola.

Didelė problema pas mus yra bet ką norint įsigyti. Neįsivaizduojate, kiek daug mums ko trūksta iš pramonės gaminių, o ką jau bekalbėti apie importuojamus dalykus, kaip kvepiantį pipirai, cinamonai, vanilės šaknelės arba mus kito riešutai. Tai čia visko neišvardinsiu.

"BAISIAI BIAURUS KELIAS" I KOLCHOZĄ

Laiško rašėjas yra šešiolikos rublių mėnesiui "pensininkas" ir gyvena pas giminačius, gaudamas antklodėmis atlivertą kambario galą.

Ačiū, kad linki sveikesnių naujų metų. Aš taip pat trokštu, kad man šie metai būtų sveikesni, tai būtų ir linksmes ni ir laimingesni. Aš turiu būti budrus ir saugoti savo sveikatą, kad vėl neatsikartotų tas pavojingas skardžio gastritas, dėl kurio man gausiai didelis organizmo susilpnėjimas. Dabar jaučiuos sveikas. S. (gimnaitis) man parūpino elektrinę pasiūlymo plytelę ir mano kambarėlyje įtaisė rozele (jungtuvą), tai galiu kada noriu pasidildyti įjungdamas švieselį į rozele.

Vakar buvo su savo mašinėlėle užvažiuojęs broliu laisvą traktoristą iš T ir norėjom nuvažiuoti į D. kolchozą, bet nesiėkė: radom baisyai baurų kelią, tad grįžom ir pasukom į K. miestelį Stepos aplankyti, kuri namie besigydanti skaudančias strėnas.

Nežinau, ar gavai iš L padėkavonės laišką už skareles, kurių ji gavo visą dešimtį. Aš taip pat rašiau tamstai laišką, padėkodamas už taip seniai gautą laiškelį, nors iš jo dabar žinau, kad vienas tamstos laiškas su dolerėliu yra dingęs.

Už tas L-nės skareles ir aš nuo savęs dėkoju, nes žinau, kad mielas brolelis siuntė dėl mano gero už tai, kad L-nė manimi rūpinosi ligoninėse.

Blogai, kad pas mus prasi-dėjo liūtyr ir net audros. Man baisyai nusibodo, kad nebega-liu iš trobos nė galvos iškišti (laiškas iš spalio 20 d.).

LIETUVOS MISKAIS ŠIANDIEN

Apie mūsų miškus, kaip jau esi girdėjęs, per mūsų Zemaitiją praužė jau du uraganai. Per pirmąjį uraganą daug daržinių sulaužė, tame tarpe sulaužė ir buvusio brolio, dabar kolchozo daržinę. Per pirmąjį uraganą daug miškų išlaužė; po trečiojo metų ir vėl uraganas mus aplankė. Buvu naktis. Baisi naktis. Mūsų trobelė girgždėjo, tratėjo ir atrodė, kad visi apgrūštin. Per visą naktį nemigome. Laimė, nuostolių tik tiek teturėjom, kad audra mūsų išeinamąją daržę nuritino kokius 50 metrų, kol sugriuvo.

Bet daugeliui žmonių uraganas išėjo į naudą: nebrangiai patys prisigaminom miško medžiago ir iš išvartaliu miško laužų pasistatė naujus

LEMONT, ILL.

Skautės linksmos, darbščios ir kūrybingos

Lietuvių Jūrų skautija, skautų Trakų vietininkija aktyviai veikia: rengia — lanko sueigas, išvykas. Parengė skautiškų jaunatviškų nuotaukų vienkartinį leidinį. Surengė tradicines kūčias plačiai Lemonto lietuvių visuomenei. Į šias kūčias buvo pakviesti ir dalyvavo LJS, Chicago vietinių skautės-tai visa eilė vadovų-vų.

Skautės pagerbė tautos kankinį Simą Kudirką

Kūčių metu vieneto skautės,

namelius. Žmonės grobė, kaip kas beįsmanė ir kiek sylos beturėjo. Sakų kurį laiką niekas nebeėmė. Tai miškų parazi-tamus proga veislis.

Dabar pradėjo džiūti likusios neišverstos egles, tai ir vėl darbo medkirciams. Nun gatavai mūsų eglėnais ištęto; vietoj eglų pradėjo augti berzeliai, blindės, šermukšniai ir avietynai.

Dar vieną didelę žalą daro šernai: jie išnaikina miškų sanitarus — skruzdėlynus. Skruzdės geriausiai apvalo miškus nuo parazitų. Nėgana to, dėl skruzdėlynų išnaikimo nukenčia ir grybai. Kai nebėra kas parazitus nurenka, grybai dabar užauga baisyai sukirmiję. Šernai žiemos metu išknisa skruzdėlynus, kur randa sau maisto ir paskui įsirengia gerą gulį.

Šernai pas mus ir žmonėms pridaro nuostolių žiemos metu išknisdami bulvių kapčius ir rūsius, o vasarą gadina pašėlius. Mazai jų medžiotojai teišsauda, o reikėtų labiau naikinti.

Tai tiek tam kartui.

vadovaujamos j. s. mok. J. Lukošūnienės, pagerbė mirusius skautus-skaites, jų garbei žvakelę uždegė LJS dvasios vadovas, kun. j. v. s. J. Raibužis. Buvo pagerbtas ir tautos kankinys Simas Kudirkas. Šiam žvakelę uždegė inž. K. Biskis, Lemonto Lituanistinės mokyklos Tėvų komiteto ilgametis pirmininkas. Lietuvoje likusiems skautams — žvakelę uždegė LJS Vyriausia skautininkė, j. v. s. Z. Juškevičienė, Chicago visiems skautų-skautų vienetais prisiminti — A. Soliūnienė, Trakų vietininkijos didelė rėmėja, tal-kininkė; Clevelando — j. p. D. Baltramonaitytė — LJS, Juodkrantės skautų tauto tautininkė; Detroito — j. v. s. L. Knopfmilleris, LJS Inkaro Tarybos narys. Los Angeles — j. p. A. Butkevičius; Kanados — J. Laukaitienė, Trakų vietininkijos tėvų komiteto pirmininkė, visiems skautams — v. v. Aldas Naris.

"Akivaras" — skautų Trakų vietininkijos leidinys

Kalėdų švenčių progų Trakų

vietininkija išleido ir specialų leidinį — "Akivaras". Leidinėlyje apstu pačių skautiškų kūrybos: eilių, apsakymėlių — trumpų pasakojimų. Skautiškos, jaunatviškos nuotaukos trykšte trykšta iš kiekvieno puslapio! Daugiausia rašinėlių yra Agnės Katiliškytės, rašytojų Katiliškių dukros ir Rasos Soliūnaitės. Abi jos ir yra šio leidinio oficialios redaktorės. "Akivaras" yra 20-ties puslapių, žurnalo formato. Leidinio viršelis ir puslapiai išgrazinti taip pat pačių skautų kūrybiniais piešiniais, — ornamentika ir humoristika — saržais. Leidinėlyje yra ma-lonu ir į rankas paūmti, kuo pasidžiaugti. Ypač džiugu, kad tai yra pačių jauniausių — pumpu-rinio atžalyno literatūrinis ban-dymas. Tikrai yra sveikintinas ryžtas, pastangos ir laimėjimas. Pagarba atžalynui ir gero, kūrybinio vėjo! Na, ir visam vienetai, o ypač vadovai skn. J. Lukošūnienė ir jos nuolatinei kūrybingai, darbščiai talkinin-kei, skn. D. Lukošūnaitėi ge-ro gero vėjo! A. Beržienė

Lietuvių Jūrų Skautijos Trakų vietininkijos skautės-tai suvaidinę "Laputės Kūčias". Vaidinimą sukurė ir režisavo j. s. Dal. Lukošūnaitė, skautų vieno vadovė j. s. mok. J. Lukošūnienės kūrybinga talkininkė, iš kairės: K. Lauraitis, V. Soliūnaitė, Indrė ir Gailė Antanaitytės, Ag. Katiliškytė, J. Antanaitytė. Nuotrauka Soliūnienės

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

Sek pasaką, mamytė, Ape senus laikus, Kai altavai ir laumės Skardžio po laikus. S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar kryžstaivimai. Naujienose galima gauti šių perų ir žemėdūgių mūsų mažiesiems bei jaunimui.

1. N. Būtkienė, VELYKU PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DUVYNUKES, 34 psl. su 8 apsakymėliais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos, spalvotais viršelais, kainuoja po 1 dol.

2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, SOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mazieliams, Jurgės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.

3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota. 40 psl. \$1.80.

4. Stasė Vanagaitė-Petersonienė, LAUME DAUME, 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingas laumes Tėvų Zemeje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršelais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 3 dol.

5. Maironis, JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.

6. Tytutis, TEN, KUR NEMUNAS BANGUOJA. Skaitymai, gramatika, leidybės pažinimas, dainos. Gausiai iliustruota, kietais viršelais, 217 psl., labai tinkama vaikams, kur nėra lituanistinių mokyklų. \$3.00.

7. Juozas Svaistis, SAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos, laisvas iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikiene. Didelio formato, kietais viršelais, pusks 77 psl., leidinys. \$3.00.

8. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DĖVAI, mitologijos posmai. Iliustruoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 34 psl., \$1.00.

Vaikai mėgsta ir nori skaityti. Dėto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuo-ti vaikams perkamas dovanas — pusę knygų, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo, rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo dau-giau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdrau-tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvy-bės apdraudą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško peino, o teikia patarnavimus savitarpinė pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudą tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Tarnavimą Apdraudą - Endowment In-surance, kad jaunulis gautų pinigų aukštojo mokslo studi-joms ir gyvenimo pradini.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunimui labai pigią TERM apdraudą už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.60 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asme-nims, rekomenduojama lietuviško KLUBU ir draugijų na-riams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudos mokestis \$2.00 metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonij. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau bus linkę apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
107 WEST 20 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

It takes more than memories to make it from day to day.

Someday you'll be old.

When you are, you'll find that though you can taste memories, you can't eat them. Though memories can give you a warm feeling, they aren't shelter from the cold.

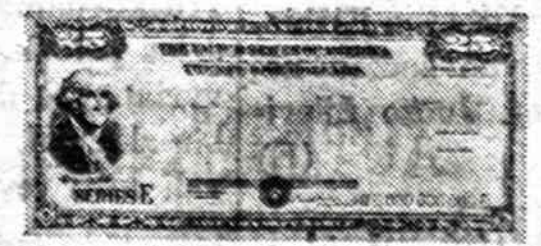
There's no substitute for money when you're old.

And you can have that money if you start building your nest egg now, while you're still feeling young.

One of the very basic things you can do is join the Payroll Savings Plan where you work or the Bond-a-Month Plan where you bank. Buying U.S. Savings Bonds this way makes saving almost painless.

And now there's a bonus interest rate on all U.S. Savings Bonds—for E Bonds, 5 1/2% when held to maturity of 5 years 10 months (4% the first year). That extra 1/2%, payable as a bonus at

maturity, applies to all Bonds issued since June 1, 1970... with a comparable improvement for all older Bonds. Start your savings plan now. And may all your memories be happy ones.

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. When needed, they can be cashed at your bank. Tax may be deferred until redemption. And always remember, Bonds are a proud way to save.

Take stock in America. With higher paying U.S. Savings Bonds. The U.S. Government Savings Bonds are sold by all banks, post offices, and other authorized dealers.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

SPAUDOS TEMOMIS

(Viešų laiškų titulu)

(Tėsinys)

Bet nesutinku atsisakyti laisvo žurnalisto teisių

Todėl prieš pradėdamas pastovų bendradarbiavimą laikraštyje ir iš anksto pripažindamas jo redaktoriui visas teises ir vėsenybę, paprastai aš mėginu išsiaiškinti ir, jei galima, susitarau tik dėl poros mano sąlygų. Pirmą, garantiją mano minties laisvės ir cenzūros nebuvimas (arba atsisakymas rimtam reikalui, švelnu išsiaiškinimas). Antra, susitarimo, kad redaktoriui nedirguos mano temų ir jų dėstymo būdo, aš gi nesikišiu į jo liniją ir dedamus kitų bendradarbių straipsnius. Tik pageidauoju laisvės dalyvauti polemikoje ir vietos atsakyti, jeigu būsiu tiesiogiai puolamas...

Tokios susitarimo sąlygos gal turi trūkumų. Jos neabejotinai būtų kiek kitokios, jeigu bendradarbiavimą būtų mokamos algos arba teisingi, realūs honorarai. Kai to išievojimo sąlygomis nėra ir negali būti, susitarimo bazė tegali būti moralinio, intelektualinio ar ideologinio pobūdžio, bet ne ekonominės (kur būtų darbininko ir darbdavio santykiai).

Pagalauka lieka dar viena aplinkybė, kada arogantišku virsti turi teisės ne tik redaktoriui, bet gal ir bendradarbiui. Jeigu aš per dešimtmečius seku kokias nors problemas, gilinuos į jas, studijuojau, skaitau naujas knygas bei visokią spaudą ir rašydamas tais klausimais įdedu daug laiko, rūpestio, ne kartą visiškai pasiaukojimo, tai tikiuosi turėti teisės norėti, kad ir redaktoriai šiek tiek atsižvelgtų į mano pastangas. Kodėl aš turėčiau pasiduoti cenzūrai ar kontrolei net ir tais atvejais, kada kuriuo nors specialiu klausimu mano cenzoriai ir rikiuotojai, gal būt,

turi kiek mažiau kvalifikaciją? Sutinku, kad į tokį komplikuo- tą klausimą abi suinteresuotos šalys nebus tinkamos duoti objektyvaus atsakymo. Bet kiekvienam atveju, tokiems kvičiam įvykstant ir kartojantis, aš kaip bendradarbis taip pat jaučiuosi dar turįs vieną paskutinę teisę ir privilegiją — susilaikyti nuo bendradarbiavimo ir tautos mano minties laisvę varžančiam laikraščiu bei tokiai redakcijai ar leidyklai.

Taip teko pasielgti ne vieną kartą nepriklausomos Lietuvos laikraščiuose, taip lygiai ir čia, "tremties sąlygomis", man yra atsitikę su Dirva.

Nuolaidos žlungdo kūrybinę nuotaiką

Nežiūrint viso to, man paprastai būna sunku atsisakyti dar ir kitom savo netikusio būdo ydom — per dideliu nuolaidumui ir tikėjimui, kad kvičiam galima sutvarkyti kompromiso keliu.

Per porą metų apsidiręs su abiejų knygų rankraščiais ir korektūrom, vėl turėdamas kiek daugiau laiko, pagaliau sutikau teigiamai atsilipti į Dirvos redaktoriaus dažnus kvietimus toliau bendradarbiauti. Sutikau, nusileisdamas ir net nebereikalaudamas kaip kitaip atitaisyti man padarytą nebeatitaisomą moralinę žalą ryšium su "Dialogo" rašymu ir leidimu. Sutikau vėl grįžti prie mano pamėgtų "akimirksnių kronikų" ir, proga pasitaikius, kartkartėmis pateikti laikraščiu reportažų iš mūsų "palmių pavėsio". Deja, nusileidau itin nevykusiu metu, kada kai kurių Dirvos bendradarbių dvasinė kryptis ir slinkti man vis daugiau kėlė nerimo ir rodėsi ženklu, kad unisonu čia negalėsime dainuoti.

Saigono linksmosioms merginoms ateina blogi laiškai, nes Vietname vis mažiau lieka amerikiečių kareivių. Jos galvėje užkabineja praeinančius kareivius, viliodamos užėti į barą pasilinksminėti.

Pasitaikė, kad tuo metu Vilnietis Bendrovė išleido naują Romualdo Spalio "Rezistencijos" romaną. Dirva norėjo išsamesnės romano kritikos ir man prisijungė jau atspausčius, bet dar nesurūšius knygos lankus. Nors R. Spalio romanas, žinoma, ne tobulas, bet man pasirodė įdomus, savaip vertingas ir itin dekingas platesniam politiniam ir literatūriniam panagrinėjimui. Tuo klausimu užsimojau parašyti gal apie 20 atkarpų ir vien pasirušimui suekvėjojau gana daug laiko. Mažiausiai tai knyga, kai porą kartų perskaityti, daug daugiau korespondenciniam "dialogui" su Anglijoje gyvenančiu autoriumi, pasiknismui mūsų rezistencijos etapuose ir užkuluose bei poros stambių amerikiečių veikalų pastudijavimui apie moderninės literatūros estetiką, stilistiką ir aplamai beletistikos "technologiją".

Deja, spėjau atlikti tik mažiau nei pusę savo užmojo. Parašiau apie dešimtį akimirksnių, bet pats jutau ir iš kai kurių kvalifikuotų skaitytojų išgirdau, kad tas darbas nelabai koks, man nevyksta, palšas, skystas ir baltas. Taip tikrai buvo. Dar nespėjęs pamiršti nesenu karčių patyrimų, aš neturėjau tinkamos nuotaikos, nesijaučiau laisvai, vengiau ką suerzinti ar užgauti, kitais žodžiais tariant — nebetikėjau ir nebeprisitaikėjau, kad laisvai ir su tinkamu temperamentu čia galėčiau išdėstyti visas problemas mūsų slogioje aplinkos atmosferoje.

Laikraštis, ignoruojantis gyvenimą

Kai pilnai stiklinei pradėti per šonius varvėti betruko tik lašo, kaip tik tuo metu Amerikon atvyko Vilniaus operos solistas Vaclovas Daunoras. Ir kad būtų dar geriau, pirmas tolimo svečio koncertas buvo ruošiamas mūsų "palmių pavėsyje", kam mūsų lietuviška publika dar nebuvo prapratusi ir todėl reikėjo laukti "dramos". Daug apie tai kalbėti nereikėtų, nes ypač Naujienų skaitytojai tai gerai žinojo, laikraščiu ir jo korespondentam nepatingint labai išsamiai įvykius aprašyti ir komentuoti.

Natūralu, kad, tarant rezoliucijų, atsišaukimų, korespondentų ir proklamacijų žodžiais, solistas iš Vilniaus, tas žinomas

Lietuvos okupanto agentas, Lenino ir Stalino garbintojas, Lietuvos Nepriklausomybės vėliavos išniekintojas Kanadoje, sovietų propagandinio meno nešėjas ir stribas, okupanto atsiųstas mus sukirti ir suskaldyti, atsiradęs čia kaip bolševikas ne šautuvu, bet su daina — ne kiek neperdedant, mus prie rakaus Pacifiko tikrai žiauriai sukirsino ir giliai suskaldė, jog ir po metų tos biauros atorių dar nėra laiko nuskalautos. Mūsų publika čia pat atliko idealų viską, ką Maskva gal ir norėjo...

GINČAI, EKSCESAI, ŠMEIŽTAI ir chuliganizmas greit pasiekė tokios įtampos (prieškoncertinės ir pokoncertinės), ir piliečių karas įgavo tokias skausmingas dimensijas, kad buvo pageidaujama pagalbos iš toliau, ir jos gana sėkmingai suteikė pro mūsų aistrų salą praskrisdamas pats Vlko pirmininkas, su kuriu tada teko pirmą kartą man asmeniškai susipažinti, plačiau išsikalbėti ir — maždaug jokių konfliktų neatrasti kaip tik šiais pačiais kelblaisiais ir "pavojingaisiais" klausimais.

Nors mano bendradarbiavimo Dirvoje pagrindas rėmėsi "akimirksnių" rašymu, bet tada labai ryškiai pajutau, kad aš būčiau visiškai supuvęs žurnalistas ir pačioje savo pašaukimo žemumoje, jeigu apie tai savo laikraščiu neparasyčiau jokio reportažėlio. O kai Naujienos ir kai kurie kiti laikraščiai dėl "daunoriados" tada kalnus vertė, Dirva tylėjo sukanus dantis, nebuvo pasisakiusi nei vienu žodžiu, nė viena informacija. Tai ir parašiau jai keturių puslapių reportažėlį apie "audrą prie Pacifiko", korespondenciją be parašo. Man rūpėjo tik pateikti informaciją, todėl kiek žmogui įmanoma bešališkai pasistengiau išdėstyti "abiejų pusių" pozicijas ir laikyseną, nieko neagituodamas, už nieką nepasiskaidydamas, nei smerkdamas, nei ką girdamas, o tik sudėdamas, kas buvo, kas ir kaip įvyko, kas kaip galvojo ir ką pasakė.

Po kelių dienų reportažą gavau atgal su kiek nervuoto tono redaktoriaus paaiškinimu. Ešą, buvom susitarę ty klausimų neliešti, Dirva nusistačiusi jų visai neliešti, tai kam aš dar rašęs be reikalo?...

Ir tada mano sąmonėje įvyko ne koks ideologinis ar politinis konfliktas, bet daugiau žurnalistinis-profesinis. Buvau daugiau negu nustebintas, nes tokio absurdo nesitikėjau. Tiesa, buvom "iš anksto susitarę", kad aš už Daunoro koncertų lankymą neagituosiu ir liaudies nekurstysiu tuo "pripažinti okupaciją": tedarai kas kaip nori ir jaučia. Bet kai čia kilo tokia audra ir savo antplūdžiais persimetė į "sostinių" spaudą, kai įvykiai tapo karštieji, jaudinanti, suerzinti ir sudrebinti mūsų "visuomenės pamatus", tai aš ligi tol neįsivaizdavau, kad gali būti laik-

raštis, kuris visa tai galėtų sąmoningai ignoruoti, apeiti ir kuriu visiškai nerūpėtų, kas dedasi mūsų šiaip jau nelabai įdomiame ir nuotykingame gyvenime.

Tai man buvo pertekliaus lašas jau sklindinoje stiklinėje. Tada kilo klausimas, nejaugi aš, kaip laikraštinkas, galiu nuosirdžiai bendradarbiauti tokiu laikraščiu, kuriam gali būti visiškai svetimi pagrindiniai žurnalizmo įstatymai, ir ar aš nebergždžiai eikvoju savo trumpos laisvalaikio, mėgindamas jam patalkininkauti?...

Atsakymai šį kartą buvo man aiškūs ir nebe lėti. Nebegalima ir neverta bendradarbiauti, reikia pasišalinti. Juk ir be to dar yra kas veikti šioje ašarų pakalnėje.

Todėl, kartojau, Naujienų bendradarbio teigimas nėra tikslus: tautininkai manęs nenušalino, bet aš pats dviejų metų bėgyje net du kartus pasišalinu. Be abejo, tai atsitiko dėl redakcijos ir leidyklos sudarytų bendradarbiavimo sąlygų ir atmosferos. O tą atmosferą sudarė tik keli ar keliolika asmenų. Man neatrodo, kad visa tautinė srovė dėl to būtų atsakinga. (B. d.)

"NAUJINIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS.

MOKSLAS PAJUTO SAVO ATSAKOMYBĘ

Neseniai Chicagoje praėjusi didžioji mokslininkų konferencija, kelių tūkstančių Amerikos Mokslui Skatinti dr-jos narių mitingas, apie kuri neperdaugiasiai spauda rašė, baigėsi visiškai nauja, iki šiol mokslininkų nepripažinta nota, tai yra, kad mokslas turi nusikaltimų, kad vien mokslas mokslui nėra gautinis mokslo tikslas ir dėlto mokslas turi būti suhumanizuotas, tai yra siekti ir daryti tik tai, kas žmonijai išeity į gerą.

Mokslas ir technologija atvedė Amerikos gyventojus į įmanomai aukštą gerbūvio lygį, aukščiausią pasaulyje, bet tuo pačiu metu užtersė aplinką ir leido egzistuoti visai eilei kitų rimtų problemų. Žmonės yra apimti baimės, savo akimis matydami didėjančius pavojus dėl aplinkos užteršimo ir dėlto gali nutraukti savo paramą mokslui ir technologijai, perspėjo konferenciją Illinois universiteto inžinerijos dekanas Dr. Daniel Drucker.

Kad šuo galėtų kalbėti; gal pasakyti kaip grįžo

UPI pranešimu iš Detroito, ten po lygiai mėnesio klaidžiojimo grįžo "namo" 21 mėnesio amžiaus juoda-baltai marga mongrelių veislės kalė Salty, per tą laiką pereidama 272 mylias per girias, laukus, upes, greitkelius, farmas ir miestelius tokiais keliais, kuriais niekada nebuvo ne tik bėgijusi, bet net automobilu važiuoti.

Salty savininkai, Mr. ir Mrs. Labeff, gyvendami mažame bute 2 aukšte ir turėdami 6 metų dukrelę ir keletą kačių, nu-

tarė, kad Salty bus per ankšta ir praeitą rugp. mėnesį nuvežė į Sterling Heights, Mich., atidavė pažįstamai šeimai, kurioje ją palaikė, kol atvedė keletą šuniukų, ir atidavė kitai šeimai į Sheboygan, Mich., už 272 mylių nuo Detroito. Nieko netrukus gruodžio mėnesio 8 dieną Salty pabėgo ir atsirado savo gimtinėje sausio 12 d., tai yra po mėnesio ir 4 dienų. Tą rytą Mrs. Margie Labeff išnešus pro duris "gerbedžių" kažkoks baltas purvinas šuo kruvinomis kojomis iš džiaugsmo cypdamas šoko "bučiuoti" jos veidą, bet šuo buvo tiek sukriokęs, išbadėjęs, suodinas ir suvargęs, kad iš karto ji nepažino, kad tai jos Salty. Bet dar didesnį džiaugsmą Salty parodė, kai susitiko savo žaidimų drauge, šešiametę dukrelę.

Salty buvo priimta atgal į šeimą ir jai užtikrinta, kad daugiau nebebus svetimiems atiduota.

● Apskaičiuota, kad heroino vartotojai Washington, DC, išleidžia vieną milijoną dolerių kasdien tam nuodui. Dėl to nukenčia visi gyventojai, nes narkotikai plėšiami ir vagystėmis iš krautuvų pabrangino prekes visu 10%. Dr. R. C. Smith, buvęs klinikos direktorius garsoje Haight-Ashbury hipių kolonijoje, San Francisco mieste, sako, kad jo 35 heroinu besinuodijantiems pacientams kasdien reikėdavo virš 2,300 dolerių patenkinimui savo blogų įpročių. Dažniausiai jie tą sumą sudarydavo iš prekių, pavogtų krautuvėse. Bet pavogta prekė yra pigi, todėl kasdieną jų reikia pavogti bent už 10,000 dol.

"NAUJINIENOS" BOLŠEVİKAMS YRA RAKSTIS JŲ AKYSE

KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl.	\$5.00
2. Juozas Liudžius, RAŠTAI, 246 psl.	\$3.00
3. M. Žotėnko, SATYRINĖS NOVELĖS, 199 psl.	\$2.00
4. Liudas Mikšys, IŠ ISTORIJS ŪKANŲ ATEINA LIETUVA, 699 psl.	\$12.00
5. Juozas Kapačinskis, ŠIAUBINGOS DIENOS, 376 psl.	\$4.00
6. J. Augustaitis, ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA, 154 psl.	\$1.50
7. Prof. V. Biržiška, SENIŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai, 207 ir 225 psl.	\$2.00 ir \$3.00
8. Marius Keliškis, ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO, 356 psl.	\$5.00
9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 416 psl.	\$2.00
10. Vl. Mingėla, KUN. ANTANAS MILUKAS, Jo gyvenimas ir darbai.	\$6.00
11. Adomas P. Jassas, BŪK PALAIMINTAIS!	\$3.00
12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštasis viršelis \$2.00, kietasis \$4.00.	\$4.00
13. Juozas Švilas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl.	\$2.00
14. Henrikas Radauskas, EILERASČIAI, 239 psl.	\$5.00
15. Mikas Petrauskas, EGLĖ ŽALČIU KARALIEŲ.	\$5.00
16. C. R. Jurgėla, HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION.	\$10.00
17. Petronėle Orinitaitė, KA LAUMĖS LĖMĖ, 236 psl.	\$3.00
18. Kipras Bielinis, TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA, 310 psl.	\$1.00
19. Dr. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, 211 psl. angliškai.	\$4.00
20. Pranas Aišėnas, MARTYNAS JANKŲ, biografinė, 294 psl.	\$4.00
21. Stasys Santvora, AUKOS TAURĖ, Jyrika, 152 psl.	\$2.50
22. V. D. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 416 psl.	\$6.00

Šitas knygas galite įsigyti "Naujienų" ofise arba gauti paštu, atsiuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu, šiuo adresu:

"NAUJINIENOS"

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakišios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų. Knyga galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJINIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmas, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antras, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesių dieną, neša nuosimėčius nuo mėnesio pirmos.

6%

PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000 OR MORE, 2 YEAR MATURITY.

5%

UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Įsteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Įstaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-4100

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$5.00
in Chicago \$20.00 per year, \$11.00 per	vienam mėnesiui	\$1.75
six month \$6.00 per 3 months. In		
other USA localities \$18.00 per year,	Kanadoje:	
\$10.00 per six months, \$5.00 per	metams	\$20.00
three months; Canada \$20.00 per year;	pusei metų	\$11.00
other countries \$21.00 per year.	vienam mėnesiui	\$2.00
10 cents per copy, 10 c. on Saturday	Užsieniuose:	
	metams	\$21.00
Dienraščio kainos:	pusei metų	\$11.00
Chicagoje ir priemiestiuose	vienam mėnesiui	\$2.50
metams		
pusei metų	Naujienos eina kasdien, išskyrus	
trims mėnesiams	sekmadienius, Leidžia Naujienų Ben	
vienam mėnesiui	drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago,	
	Ill. 60608. Telef. HAYmarket 1-6100.	
Kitose JAV vietose:	Pinigus reikia siųsti pašto Money	
metams	Orderiu kartu su užsakymu.	
pusei metų		

NAUJINIŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Rusų propaganda tremtinių plunksnomis

Kur didžiojo sportininko Edvardo Šulaitis mintys seniai pakrypo ir kokiame rašale jis dažo plunksną, Amerikos lietuviai jau seniai turi nuovoką. Jis glaudėsi prie Amerikoje einančių dienraščių, bet neprisiglaudė. Jis bandė rašinėti žurnalams, bet nepataikė. Dabar jis atsidėjęs informuoja porą savaitraščių, jeigu jie pajėgia kiekvieną savaitę pasirodyti.

Edvardas Šulaitis jau seniai rengėsi važiuoti Lietuvon, bet jam nepavykdavo. Jis suorganizavo pirmąją Amerikos sportininkų kelionę į Lietuvą, bet taip reikalaujama jam susidėjo, kad jis pats toje kelionėje negalėjo dalyvauti. Buvo išmetinėjimų, nepasitenkinimo, ir pirmos sportininkų kelionės organizavimo garbę nusisėdė kiti. Šulaitis dirbo, o garbę už dideles jo pastangas nusisėdė tinginiai. Bet praėjus vasarą jis vis dėlto rusų okupuotą ir komunistų valdomą Lietuvon buvo nuvažiavęs. Jis prisirinko tiek daug išpūdžių, kad negali jų išbaigti. Jis plačiai aprašinėjo Lenino garbei suruoštą šokių ir dainų šventę, o dabar jis vis dar rašo, apie kitus matytus ir jo apskaičiavimu Amerikos lietuviams priminti vertus dalykus.

Amerikos lietuviai gana gerai pažįsta Gimtąją kraštą. Vokietijoje kiekvienas tremtinys veltui gaudavo sovietų gen. Michailovo leidžiamą ir veltui siuntinėjamą Tėvynės balsą. Kiekvienam aišku, kuriais sumetimais tas laikraštis buvo leidžiamas ir kokių tikslų sovietų karo vadai siekė. Staigiai Tėvynės Balsas sustojo, o jo vietoje pradėjo tuos pačius adresatus lankyti Gimtasis kraštas. Tiksliai Gimtąjį kraštą Amerikoje gaudavo ne vien tik Ameriką pasiekusieji Antrojo Pasaulinio karo tremtiniai, bet jis pradėta siuntinėti ir kitiems Amerikos lietuviams. Niekam nereikėjo jo užsakinėti, jokių pinigų už jį nereikėjo mokėti. Jis buvo siuntinėjamas ir tebėra siuntinėjamas veltui. Vienas kitas Amerikos lietuvis net siuntė protestus paštui, kad to šlamšto jam neneštų, bet jis ir toliau siunčiamas ir Amerikos paštininkų nešiojamas.

Edvardas Šulaitis labai gerai žino didelės Amerikos lietuvių daugumos nuomonę apie Gimtąjį kraštą, leidėjų tikslus ir veltui nemotomus valstybinius pinigus. Patys okupantai šio reikalo negali pataisyti. Niekas jais nepatikės. Šį klausimą bando judinti Ed. Šulaitis. Jis savo išpūdžiuose rašo:

AUDIENCIA PAS KONGRESMANĄ HAYS

Penktadienį, 8 m. sausio mėn. 15 d., Flushing, Ohio, teko susitikti su mūsų dideliu prieštium, JAV Atstovų Rūmų, Valsybės Departamento organizavimo ir užsienio veiklos pakomiteto pirmininku, kongresmanu Wayne L. Hays. Kongresmanas yra senas lietuvių draugas, su kuriuo man teko gana dažnai susirašinėti Pabaltijo rezoliucijų, priešamerikinės veiklos komiteto ir kitais mums rūpimais klausimais, ypatingai paskutiniu metu dėl Simo Kudirkos tragedijos.

Ohio lietuvių vardu padėkojau jam už jo didelį darbą vykstantį apklausinėjimus dėl Kudirkos. Kongresmanas yra labai sujaudintas Kudirkos tragedija ir labai nusistebė Coast Guard pareigūnų kvailumu, atiduodant politinį pabėgėlį sovietų budeliams. Jam sunku suprasti, kad tokie mažos išminties vyrai gali užimti tokias aukštas pareigas pakrančių sargyboje. Jis taip pat yra labai nepatenkintas transporto sekretoriaus elgesiu, paleidžiant nusikaltusius pareigūnus. Praktiškai paėmus,

"Kniatėjo užsukti ir į Gimtąjo krašto redakciją gal daugiausiai dėl to, kad apie šį laikraštį daugiausia rašo išeivių lietuvių spaudoje. Daugumas išeivių spaudos jį vadina propagandiniu, skirtu išeiviams "mulkinti". Kiek liečia propagandą, mano nuomone, jis nėra daugiau propagandinis negu koks nors Draugas ar Naujienos! (Vienybė, 1971 m. sausio 8 d. 4 psl.).

"Nustatęs", kad Gimtasis kraštas nėra daugiau propagandinis, negu Amerikos lietuvių dienraščiai, Šulaitis tvirtina, kad jis laisvai prenumeruojamas Lietuvoje ir net laisvai perkamas kioskuose. Jis nepaaiškino, kodėl Gimtasis kraštas Amerikon siuntinėjamas veltui ir kodėl pačioje Lietuvoje už jį reikėtų mokėti? Be to, kodėl Amerikos lietuviai nenorėtų jo skaityti, o pačioje Lietuvoje jį net pirkinėtų kioskuose? Nejaugi Lietuvos lietuvių Gimtąjį kraštą mažiau pažinti, negu Amerikos lietuviai? Jeigu Amerikos lietuviai žino, kad Gimtasis kraštas yra leidžiamas amerikiečiams mulkinti, tai kodėl apdairesni mūsų tautiečiai to mulkinimo nematytų?

Didelis sportsmenas ėmėsi nepaprastai sunkaus darbo. Jis bando padaryti tai, ko negalėjo padaryti propagandinė okupanto masinėji. Toje pačioje Vienybėje Edv. Šulaitis tvirtina: "Būdamas Lietuvoje visuose kioskuose jį mačiau. Reikėdavo paskubėti, kad kiti neįsipyktų. Laikraštis išsina kėtvirtadieniais, tai penktadienį nuėjęs, vargu jau jį gausi". (ten pat).

Tiksliai nežinome kelias dienas sportininkas Šulaitis buvo "tarybinėje" Lietuvoje. Jeigu jis negavo specialių privilegijų, kokios buvo duotos Bimbai, Jokubkai, Margerui ir kitiems kitiems sovietų imperializmo šalininkams, tai Lietuvoje jis galėjo prabūti tikrai dešimt dienų. Per dešimt dienų, kelis penktadienius jis galėjo turėti? Prie gero sutapimo, galėjo būti du penktadieniai, bet greičiausiai jis turėjo tikrai vieną penktadienį kioskam tikrinti ir Gimtino krašto ieškoti. Ko vertas yra Šulaitis tvirtinimas?

Bet jis dar toliau nueina. Jis tvirtina, kad Gimtasis kraštas pardavinėjamas visuose kioskuose, ir kad jis tą laikraštį tuose kioskuose yra matęs. Prie geriausių norų per dešimt dienų Šulaitis visų Lietuvos kioskų negalėjo matyti, o dar mažiau juos patikrinti. Jis galėjo matyti tikrai kelis Vilniaus ir Kauno kioskus, jeigu Kaune jam teko būti. Šulaitis meluoja kaip beliakas, kai jis tvirtina, kad Gimtąjį kraštą matęs visuose kioskuose. Šitokiais melais Amerikos lietuvių jis neįtikins. Melas visvien lieka melu, net ir tuo atveju, kai tremtinio plunksna jis skelbiamas.

Kongresmanas Wayne L. Hays (kairėje) ir ALT Clevelando skyriaus pirm. A. Pautienis tariai Simo Kudirkos incidento ir kitais klausimais.

jo vadovaujamas pakomitetas padarė beveik viską, ką galėjo. Jis labai apgailestauja, kad negali ištraukti Kudirkos iš bolševikų nagų, nors ir numatė asmeniniai tartis su jų ambasadorium Dobrynin. Dabar nežino ar pasimatymas įvyks. Lietuvių galėtų spausiti JAV vyriausybę, kad ji dėty pastangas išlaivinti Kudirką, bet jis suteikia labai mažai vilčių. Jis pataria išnaudoti šios tragedijos pasekmę susidariusią viešą opinią ir visais būdais puliti Sovietų Sąjungą.

Kongresmanas yra susižavėjęs lietuvių kovingumu ir pažymėjo, kad lietuvių šviesesnė ateitis glūdi dideliame tautos atspare, ypatingai virš šimto metų trukusiame caro okupacijos laikotarpyje. Jis nežino kada žlugs komunizmas, bet mano, kad Lietuva atlaikys dabartinę priespaudą ir eventualiai bus laisva.

Hays pilnai pritaria ALT pastangoms išgauti Baltijos stalą, tai yra atskirą pabaltiečių skyrių Valsybės Departamente ir dės pastangas šiame reikale, bet taip pat pažymėjo, kad jo įtaka Valsybės Departamente yra mažesnė negu buvo demokratų administracijos laikais.

Kongresmanas iš esmės pritaria ALT Clevelando skyriaus siekimui įsteigti specialų pavergtų tautų pakomitetą JAV Atstovų Rūmuose. (Šitas klausimas jau buvo judintas iš Clevelando ALT pusės ir buvo įneštas kelios rezoliucijos). Jis mano, kad padirbėję, galėtume atsiekti to-

Atsiūsta paminėti

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS. Spalis — gruodis 1970. Nr. 4 (40). Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos organas. Jubiliejinis leidinys šio žurnalo dešimtmečiui atžymėti. Garbės redaktorius Dr. Steponas Biežis, redaktoriai — daktarai S. Budrys ir A. Garūnas ir V. Tauras; atsakomingsis Dr. Milda Budrienė, kuri įžangos žodyje, tiksliau vedamajame rašo: "Švenčiant dešimtmetį pravar-

kio pakomiteto, ir patarė rašyti užsienio reikalų komiteto pirmininkui Thomas Morgan ir kitiems nariams.

Jam taip pat išdėsciau Lietuvos diplomato padėtį. Pagal dabartinę tvarką, JAV išmoka algas tik tiems diplomatom, kurie jau buvo Lietuvos diplomatinėje tarnyboje dar nepriklausomybės laikais. Naujiems pareigūnams algų nemoka, nors ir visos lėšos yra paimamos iš Lietuvos izdo likučių. Mums gresia atstovybių bei konsulatų uždarymas. Jis pažadėjo sužinoti daugiau apie šį reikalą iš oficialių vyriausybės sluoksnių ir padėti, jeigu gali.

Kongresmanas Hays taip pat mielai priėmė ALT Clevelando skyriaus kvietimą dalyvauti Vasario 16-osios minėjime Clevelande, kuris įvyks sekmadienį vasario 14 d. ir pasakyti vieną iš pagrindinių kalbų.

Sutarta ir ateityje palaikyti artimus ryšius. A. Pautienis

tu padaryti balansą ir pažūrėti, ko siekėme ir ką esame padarę. Be vieno pirmųjų tikslų — apjungti lietuvių gydytojus, Lietuvių Gydytojų Biuletenis surinkęs nepaprastai daug medžiagos Lietuvos medicinos istorijos, faktų ir žinių iš Nepriklausomos Lietuvos, liaudies medicinos, o kartu ir mūsų jaunųjų gydytojų laimėjimus medicinos srityje. Kiekvienas Biuletenio numeris buvo pilnas žinių — žinių apie dabartinį mūsų gyvenimą tiek laisvajame pasaulyje, tiek už geležinės uždangos.

Šio, 4 (40) numerio turinys irgi gana turtingas įdomiais profesiniais straipsniais ir gausia kronika iš lietuvių gydytojų gyvenimo. Bet geroka dalis straipsnių gana įdomūs ir ne gydytojus perskaityti, kaip antai Dr. Elizėjaus Draugelio apie tai, kaip jis buvo paskirtas ir kaip vedė Lietuvos Valsybines psichiatrinę ligoninę Suvalkų Kalvarijoje; Dr. Domo Jasiacio: "bendradarbiavimas" su maskviniais okupantais 1940-41 metais; Dr. Henriko Armano: Ramasis vandenynas ir jo pasaulis ir tt. Beje, dar yra Dantų Gydytojų skyrius, Atžalynas ir Moterų Kampeis.

Jubiliejinis numeris turi 180 puslapių, iliustruotas nuotraukomis ir Dr. A. Lipskio tapiniu viršelyje.

MCSŲ SPARNAI. Lietuvių Evangelikų Reformatų žurnalas išleistas 1951 metais, numeris 29 — 1970 m. gruodžio mėnuo. Stambaus formato, 100 puslapių, su daug nuotraukų iš religinio gyvenimo ir veiklos, su dail. Dagio reprodukcijomis ir 25 rašiniais tokių bendradarbių kaip kunigas Neimanas, Pauperas, Ansas Trakis ir pasauliečiai — Viktoras Karosas, M. Nauburas, M. Tamulėnas, Fr. Skerys, Dail. Dagys, Halina Dilienė, J. Kregždė ir M. Karosas, Elena Stofelienė ir kt.

Iš straipsnių bendresnėmis temomis rašyti minėtini: V. Karoso: Lietuvos reformacijos tema, IV tęsinys; J. Kregždės: XXIII tremties sinodas ir M. Tamulėno: Biržų pilį prisiminus.

ALGIRDAS J. KASIULAITIS: Komunizmo grėsmė emigracijos kryžkeleje. Diasporos atsakomybė valstybei, tautai ir atečiai. Paskaita, skaityta Čikagos lietuvių visuomenei 1969 m. kovo 1 d., 24 pusl. su aplanku.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOS"

HENRIKAS TOMAS - TAMAŠAUSKAS

LIETUVIŠKASIS PAMARYS

Mokyklos Pakalnės apskrityje

55.

Mokyklos vedėjui Anseli Greičiui 1909 metais pasitraukus į pensiją, jo vieton mokyklos vedėju buvo paskirtas jo žentas Erdmonas Dapkaitis, iki tol čia dirbęs antruoju mokytoju. Erdmonas Dapkaitis buvo gimęs 1870 m. sausio 22 d. ir buvo baigęs Ragainės mokytojų seminariją. Į Akmeniškį jis buvo perkeltas iš Kalvelių pradžios mokyklos, esančios Klaipėdos krašte. Mokytoju Erdmonui Dapkaičiui tapus Akmeniškio mokyklos vedėju, antruoju mokytoju prie jo buvo mokytojai Vilis Šlekys (vokiškai Schlekies) ir Herbertas Visvila (vok. Wischwill).

Dapkaitis Akmeniškio mokykloje išdirbo iki 1932 metų. Tais metais buvo išleistas valdžios parėdymas, kad mokytojai, sulaukę 62 metų amžiaus, turi eiti į emeritūrą ir užleisti vietas jaunesniems mokytojams. To parėdymo pasekmėje ir mokytojas Dapkaitis turėjo staiga ir netikėtai skirtis su pamėgtu mokytojyviu darbu. Tai įvyko 1932 metų Velykų metu. Dar iš rudenio mokytojas Dapkaitis buvo apsisėjęs mokyklos ūkini priklausančios žemės dirvas ir tokiu metu jam pasitraukiant iš mokyklos, teko turėti nemažą sunkumų. Šalia mokyklos ūkio jis dar turėjo ir savų pievų — lankų 7 margus Rusnės paupy. Iš Akmeniškio mokyklos sodybos išsikėles, mokytojas Dapkaitis apsigyveno Kaukenuose. Karo pabaigoje jis atsidūrė vakaruose, kur pasimirė 1957 metų spalio 2 d. Mokytoją Dapkaitį emeritavus, į Akmeniškio mokyklą buvo pradėta skirti dažnai besimainančius mokytojus iš Vokietijos gilumos. Bet prasidėjus antrajam pasauliniam karui, visi jauni mokytojai buvo mobilizuoti ir tada

vėl atsimitas emeritas Erdmonas Dapkaitis, paskiriamas jį vėl mokyklos vedėju ir Akmeniškį, gi jo padėjėjas buvo paskirtas mokytoja Emilija Dauskardaitė, čia išdirbusi iki evakuacijos 1944 metų rudenį.

Kalbant apie Akmeniškio mokyklą, tenka paminėti ir tą faktą, kad šilgaliuose (vok. Schillgallen; nuo 1933 m. Hochdünen), esančiuose pusantro kilometro nuo Akmeniškio, buvo Rymo — katalikų bažnyčia ir prie jos veikė privatinė mokykla, lankoma vaikų iš katalikiškų šeimų, gyvenančių šioje apylinkėje. Po pirmojo pasaulinio karo, dėl infliacijos, ši mokykla nebegalėjo išsilaikyti ir turėjo savo darbą nutraukti. Tada visi tos privatinės mokyklos mokiniai nuo 1922 metų buvo prirašyti prie Akmeniškio mokyklos, kurios patalpos buvo per mažos taip staiga išaugusiam mokinių skaičiui. Tuos metus išvargus, 1923 metais šilgaliuose ir vėl buvo atgaivinta čia veikusi privatinė katalikių mokykla. Ji savo darbą tęsė iki 1938 metų, kada jos egzistavimą nepakentė naciai privertė ją susilikviduoti ir vaikus iš šios mokyklos teko vėl siųsti į Akmeniškio mokyklą. Ta proga Akmeniškio mokykla buvo praplėsta į trijų kompleksų mokyklą.

Šių apylinkių gyventojų tarpe randame Bartelių, Barčaičių, Juckelių, Kalvačių, Romeikių, Sturių, Seklių, Velių, Varšaičių, Jurkaičių, Buskus, Kraujūčių (vok. Kraujuttis), Kalcijų, Grigulių, Jurgaičių, Linkaus (vok. Linkies), Makulių, Petrikų, Stabertų, Vilinių, Stančių, Paulaičių, Vizbarų, Ramonaičių ir kitas lietuviškas pavardes.

72. Briedžiulių vienaklasė mokykla buvo atidaryta 1925 m. spalio 1 d. Ją lankė vaikai iš Briedžiulių apylinkių ir jų kaimynystėje esančio Brianiškio (rašoma ir Brioniškio) dvaro. Prieš tai vaikai iš šių apylinkių turėdavo eiti į Skirvytės mokyklą, esančią už 5 kilometrų, gi keliai čia buvo nepaprastai blogi, o per potvynius bet koks judėjimas sustodavo ir vaikai Skirvytės

mokyklos nebegalėdavo pasiekti. Kaip tik dėl tų priežasčių ir buvo nuspręsta atidaryti atskirą mokyklą Briedžiuliuose. Patalpa mokyklai ir mokytojo butui buvo nuomojama. Mokyklą lankančių vaikų skaičius svyravo apie 20 vaikų skaičių. Pirmuoju šios mokyklos mokytoju buvo paskirtas Mikas Alys (vokiškai rašoma Alies). Briedžiulių mokykloje jis išdirbo iki 1932 metų, kada jo sūnaus sveikatai nepakeliant šiaurais ir per drėgną pamario klimatą, jų šeima buvo priversta keltis giliau į krašto vidurį, gaunant paskyrimą į Karpuvos mokyklą Įsruties apskrityje. Pats mokytojas Alys, būdamas vandens sporto mėgėjas ir entuziastas, buvo pamėgęs Briedžiulių apylinkės dėl jų vandeninio ir plačių marių artumo. Per tuos Briedžiuliuose praleistus metus, mokytojas Alys padėjo daug pastangų ir energijos nuosavai Briedžiulių mokyklos namo statybai. Vietos čia buvo žemos, kasmetiniai potvyniai užliedavo vandeniu visus plotus, tad tinkamo mokyklos statybai sklypo parinkimas buvo didelis galvosūkis, kuris buvo išspręstas dirbtiniu būdu supilant smėlį, žemėmių iškasimą iš Rusnės upės jos vagos valymo metu. Vienus metus tas supiltas smėlis buvo paliktas susigulėjimui ir 1927 metais buvo pradėti mokyklos namo statybos darbai. Namas buvo statomas ant aukšto rūso, gerai išmūryto, kad jį neprasiveržtų potvinio vandenys. Be dviejų klasių kambarių, pirmame aukšte buvo dar trys kambariai mokytojo butui su dar dviem kambariais antrame, pastogės aukšte. Prie naujai pastatytos mokyklos mokytojo Alio rūpesčiu buvo įrengtas sodnelis su jame susodintais vaismedžiais.

Mokytoju Aliui 1932 metais iš Briedžiulių išsikėlus, į jo vietą Briedžiulių mokyklon buvo paskirtas mokytojas Mikas Petraitis, prieš tai mokytojas Savaduose (vok. Sawadden), gi 1923 — 1927 metų laikotarpį dirbęs Stukų mokykloje.

73. Viešaičių vienaklasė mokyklą lankė 29 vaikai

iš Viešaičių, Liutkų, Baublių, Šuderaičių ir Staldžių apylinkių. Vokiškoje transkripcijoje Viešaičiai buvo rašomi Wieschaiten, gi 1938 metais ir tas vardas buvo suvokietintas į Kleinsommershöfen pavadinimą. Baublių vardas rašytas Beubeln forma, 1938 m. buvo pavadintas vokišku Sommershöfen vardu. Liutkai, Šuderaičiai ir Staldžiai 1938 metais buvo sujungti į vieną administracinį vienetą, pavadintą vokišku Jägerhöhn vardu. Tas jau buvo minėta aprašant šakūnų mokyklos istoriją. Dažnai atskirų kaimų vardai yra pakartojami prie skirtingų mokyklų istorijų. Tai yra dėl to, kad vaikai iš vienos kaimo dalies yra priskirti prie vienos mokyklos, gi iš kitos to paties kaimo dalies, ypač kur kaimai yra išimėję vienkiemiais po plačias apylinkes, vaikai priskiriami prie kitos mokyklos, esančios arčiau jų gyvenamų vietų.

Viešaičių mokykla stovėjo dviejų kilometrų nuotolyje nuo plento, einančio iš Kaukėnų į Šuderaičius ir toliau panemunėmis į Briedžiulius ir Rusnės bažnytkaimį kitame Rusnės upės krante. Mokyklos namas buvo gana senas pastatas, statytas gal prieš 80 ar net ir 100 metų, todėl bei kokių patogumų tokiam name sunku tikėtis. Čia dirbantiesiems mokytojams teko daug ko pasigėsti, ypač trūko erdvės patalpų viduje ir teko dirbti bei gyventi gana ankštai susispaudus. Apie 1930 metus mokyklos namas buvo pagrindinai atremontuotas, pristatant erdvę klasių kambarį, tuo būdu išplėstus ir mokytojo gyvenamą butą, kas pagerino darbo ir gyvenimo sąlygas. Prie mokyklos esančio 10 margų ūkio žemės buvo labai derlingos ir visai arti prie mokyklos.

(Bus daugiau)

SKAITYKITE IR PLATINKITE
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Prima liginis pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

Telefonai: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadieniais uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.,
antradieniais ir penktadieniais 1-5 val.,
trečiad. ir sekmadieniais uždarytas.

Dr. Ant. Rudoko kabinetas perėmė
optometristas.

DR. EDMUND E. CIARA

2709 W. 51st STREET
Tel.: GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., ketv.
1-4, 7-9, antradien., penkt., 10-4, ir
sekmadien. 10-2 val.

Rez. GR 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS

AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia,
skambinti MI 3-0001.

Dr. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet. ir 6-8 val.
Treč. ir sekmadien. uždaryta.
Ofiso telefonai: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez.: PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS
Prima tik susitarus
Valandos: pirmadien., ketvirtadien. 5-8,
antradien. 2-4.
Ofiso telefonai: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadien. ir penktadien. nuo
2 iki 8 v. p.; antradien. ir ketvirtadien.
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o sekmadien.
nuo 9 iki 12 val. Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradien. nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisai: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadien.
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sekmadieniais ir trečiadieniais
uždaryta.

Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiad.
ir penktadien. 9-6 val. vak. Sekmadien.
2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Prima liginis pagal susitarimą. Jei
valandos skambinti telefonu HE 4-2123,
jei neatsiliepia, tai telefonu GI 8-6195

SKAITYK "NAUJENAS" -

JOS TEIKIA GERIAUSIAS,
TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

LIETUVIŲ ARCHYVAS

Raudonieji, okupavę Lietuvą,
nuo pirmos dienos naikino
archyvus, bibliotekas ir
gyvą tautinį pasipriešinimą.
Viešai draskė ir degino įstaigų
kiemuose knygas ir archyvus.
Paliko tik asmeniškai tarnau-
tojų bylas ir žmonių sąrašus,
nes su popieriais taip staigiai
juos sunaikinti dar nesugebė-
jo. Menami "liaudies priešai"
tuoju buvo sklepuose sušaudyti,
kiti R. Rusijos gilumoj nukan-
kinti darbo vergų stovyklose.

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8, Seštadieniais 9-11
2850 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629
Telefonai: PROspect 6-5084

GRADINSKAS

VIENA KARTĄ METUOSE
IŠPARDAVIMAS
19" DVIGUBA GARANTIJĄ TV
\$119.88
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

MOVING

Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna aprausta
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WALbrook 5-8063

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio
iki penktadienio 11-12 val. ryto.
— Seštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS

Jeigu šiais 1971 metais rengiatės
vaziuoti į Lietuvą arba iškviesti iš
Lietuvos savo gimines, tai jau metas
iš anksto užsakyti vietas, nes vėliau
jų tikrai pritrūks.
Vladas Rasčiauskas pirmas pradėjo
organizuoti keliones į Lietuvą ir jau
nuvežė virš 20 grupių. Ateinančią va-
sarą jis organizuos net 8 ekskursijas.
Jo vadovaujamoje įstaigoje dabar dir-
ba dvi lietuvaitės — Josephine Mile-
chaitė ir Laima Luneckienė. Visais ke-
lionės reikalais kreipkitės į
WALTER RASK - RASČIAUSKA
AMERICAN
TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Tel. 238-9787-8

Every year we fail
to educate thousands
of potentially
successful citizens
because they're
mentally retarded.

And we're supposed to
be so smart.

Do something. A free booklet
will tell you how you can help.

Write: The President's Committee
on Mental Retardation,
Washington, D. C. 20001.

Name _____
Address _____
City _____
State _____ Zip Code _____

Published as a public service in co-
operation with The Advertising Council.
AD MAT NO. MR-41-57
(1 column x 55 lines)

Mūsų archyvo lobiai bus atsta-
tytas, bet daugumoj jau ne
originalais, o tik ginčytiniais
nuorašais, o kankinių fizinės
kančios, asaros ir paglbos
šauksmais stiprins likusiųjų
ryžtą.

Po 5 metų — jau tremtyje,
svetimoje žemėje — Lietuvos
archyvo ugdymas vėl pradėjo
atgyti. Pradėjo kauptis ir lip-
dytis: medžiaga archyvu plau-
kė iš visų kampų, kur tik gy-
veno lietuviai. Pirmuoju inici-
atorium buvo Vincentas Liule-
vičius, kuris jau nuo 1946 m.,
būdamas aukštesniųjų mo-
kyklų inspektorium, kruopš-
čiai rinko dokumentus, spau-
dinius leidinius, valstybės žen-
klus. Juos pakavo į dėžes ir siun-
tė į Chicago. Kazimieriečių
vienuolynan, kur vyriausioji
ses. Juozapa neatplėstus sau-
gojo savo vienuolio archyve.
Vėliau paskyrė net atskirą erd-
vią patalpą ir ją archyvu leido
be atlyginimo naudotis net vie-
nuolikių metų. Ten visa medži-
ga katalogiškai buvo išdėstyta ir
lengvai psieinama. Už tai V.
Liulevičius ir visa bendruomenė
ir šandien Kazimieriečių vie-
nuolynui yra dėkingi. 1962 m.
nauja vadovybė tuos kambarius
panaudojo saviems tikslams ir
archyvas, kaip tremtinys, ies-
kojo pastovesnės pastogės. Per-
sikėlė į privatų butą ir turėjo
mokėti aukštą nuomą. Po dvi-
jų metų prisiglaudė Tėvų Jėzuitų
namuose be nuomos ir čia dabar
tvarkosi.

Archyvo medžiaga naudojasi
ne tik lietuviai studentai, istori-
kai, bet ir kitų tautybių mokslin-
inkai. Pavyzdžiui, Kansas uni-
versiteto profesorius prisirinko
daug medžiagos emigrantų stu-
dijai. Kiti jame ieško įvairiausių
statistinių bei chronologinių
daviniių ir žinių. Šio archyvo kū-
rėjas, papildytojas ir dabartinis
tvarkytojas V. Liulevičius sako,
kad jis gal galėtų net gauti iš
švietimo valdybos Springfielde
paramos, jeigu būtų galimybės
išdėstyti erdvesnėse patalpose ir
duoti skubesnį patarnavimą.
1950 m. prel. M. Krupavičius,
kaip lietuviškos išlaikymo tarny-
bos valdytojas, iš Vokietijos
prašė V. Liulevičių neapsiriboti
vietine medžiaga, bet ją rinkti iš
viso laisvojo pasaulio lietuvių
tarpo, o jo įpėdinio vaist. Ma-
kauskio štabas — net paruošė
lietuvių pasaulinio archyvo sta-
tutą. Chicagoje esanti tenka va-
dinti pasauliniu, nes kito nėra.
Šis lietuvių archyvas arią giliai
ir plačiai vagą mūsų tautos atei-
čiai, duoda skambią reklamą da-
barties aplinkai, bet deja, neturi
pastovaus ir nuosavo kampo,
tinkamo patalpų. O jis turi ga-
limybių pasipildyti ir plėstis net
trijuose skyriuose — archyvo,
bibliotekos ir su juo susijusio mu-
ziejau. Tėvai Jėzuitai savo pa-
talpose globoja ne tik mūsų tau-
tos praeities dokumentus, bet ir
įvairius kitus; visi J. Namų
kampai prigrūsti scenos rakan-
dais, parodų priemonėmis.
Knygomis ir mokyklų vadovė-
liais kartais apraustos ne tik
koridorių sienos, bet ir nevar-
tojamų durų pusės. Patys tėvai
Jėzuitai asmeniškai veda sek-
mingą tautinę, kultūrinę, religi-
nę misiją ir dar be poilsio, išvar-
gę tvarko ir daboja jaunimo ir
įvairių kitų grupių sueigas. To-
dėl visuomenė jiems dėkinga,
patenkinta ir duosni aukomis.
Bet kas žino, gal prie besikei-
ciančių kaip ekrane įvykių mūsų
archyvui ir čia pritrūks vietos,
— pasidarys ankšta ir nepalan-
ku. Dr. Adomavičius, kaip pri-
vatus asmuo, žada lietuvių se-
neliams geresnės sąlygas — pa-
statyti jiems atskirus namus ir
randa pritarimo. Kai kas tuo
tiki ir auksia. Atskiros tautinės
grupės ar pažangūs prekybinin-
kai užsimonę įsigyti savo pato-
gumams ir sueigoms šimtą tūk-
stančių vertės palocius, o mūsų
pasaulio lietuvių archyvas kil-
nojasi ir neturi vilties įsigyti
nors senas, archaiškas už kelio-

Erdvės inžinierius Mike Kearns demonstruoja naują aparatą, kuris, susisiekęs su jūros laivyno erdvės satelitais, aiškiai nustato savo pa-
dėtį. Šis neįojamas aparatas bus naudingas žemės matininkams ir
karo fronte — artilerijos stebėtojams.

liką tūkstančių patalpas. Ar de-
lei to neprivalėtų susirūpinti
mūsų atstovybė? Jei ji imtųsi
iniciatyvos, tai gal patalpų įsi-
gijimo problema archyvu leng-
viau išsispresytų.

A. Beniulis

KENOSHA, WIS.

Tarptautinė maisto gaminių
mugė

Kenosha's Eagles Club patal-
pose, kaip kasmet, vasario mėn.
7 d. įvyks tarptautinė maisto ga-
minių mugė. Mugėje su savo
tautų maisto pavyzdžiais daly-
vaus 8 tautos: kroatų, graikų,
vokiečių, italų, lenkų, rusų ir
Pietų Amerikos. Dalyvaus ir Ke-
nosha's lietuvių moterų klubas,
vadovaujamas p. Balčiūnienės.
Bus lietuviškų dešrų, kopūstų,
virtinių, cepelinų ir kitokių lie-
tuviškų valgių. Mugė bus atida-
ryta nuo 12 val. dienos.

Bus ir meniniai tų tautų pasi-
rodymai.

B. R.

BOSTON, MASS.

Valdo Adamkaus paskaita
Žmogau, sustok ir pagalvok!

Tokia mintis turėjo kilti kiek-
vienam, kuris išklaušė inž. Valdo
Adamkaus pranešimą sausio 16
d. Kultūriname subatvakary.
Jis kalbėjo apie tai, kaip žmogus
paskelbė karą gamtai ir viso-

SKAITYK "NAUJENAS" -
JOS TEIKIA GERIAUSIAS,
TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

Susirinkimų ir parengimų
PRANESIMAI

— Lietuvių Filatelistų Draugijos
"Lietuva" narių susirinkimas įvyks š.
m. sausio mėn. 26 dieną 7 val. 30 min.
vak. Jaunimo Centre, kamb. 104.
Kviečiami nariai ir svečiai gausiai da-
lyvauti. Sekretorius

MICHAEL GUCHIUS

Gyv. Paw Paw, Michigan. Anksčiau gyveno Chicago, Ill.
Mirė 1971 m. sausio mėn. 22 d., 6:00 val. ryto, Lakeview ligoninėje,
Paw Paw, Mich. Gimęs 1885 m. gruodžio 6 d. Lietuvoje, Utenos vls.,
Kalių kaimė.
Paliko nuliūdę žmona (Aleksandra) ir kiti gimines, draugai bei
pažįstami. Lietuvoje liko dukterėčios ir sūnėnai.
Kūnas pašarvotas Zolp koplyčioje, 504 Michigan Ave., Paw Paw,
Michigan.
Pirmadienį, sausio mėn. 25 dieną 1:00 val. popiet bus laidojamas
Lietuvių Tautinės kapinės.
Visi a. a. Michael Guchius gimines, draugai ir pažįstami nuošir-
diai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jam paskutinį pata-
rnavimą ir atsisveikinimą.
Nuliūdę lieka: Žmona, gimines.
Laidotuvių Direktorius Antanas Zolyps. Tel. 657-5519.

LOUIS LAPIN (LAPINSKAS)

Gyv. 5812 N. Oriole Ave.

Mirė 1971 m. sausio 23 d., 6:00 val. ryto, sulaukęs 56 metų am-
žiaus. Gimęs Chicagoje.

Paliko nuliūdę žmona Alda, pagal tėvus Burks, du sūnus — Do-
nald ir Myron, sesuo Eleanor Chambers, patėvis Stanley Zilinski,
seserų ir brolių vaikai ir daug kitų giminių, draugų bei pažįstamų.

Kūnas pašarvotas Mažeika - Evans koplyčioje, 6845 So. Western
Avenue.

Antradienį, sausio 26 dieną 11:00 val. ryto bus lydimas iš kopy-
čios į Lietuvių Tautines kapines.

Visi a. a. Louis Lapin (Lapinskas) gimines, draugai ir pažįstami
nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jam paskutinį pa-
tarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:

Žmona, sūnus, patėvis.

Laidotuvių Direktorius Mažeika - Evans. Tel. RE 7-8600.

REMĖKITE TUOS BIZNIERIUS
KURIE GARSINASI
"NAUJENOSE"

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS GELININKA
GELES VISOMIS PROGOM
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GELININKAS (PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausios gėlės ir vainikai antka-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telefonai: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telefonai: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŽENOS VISTA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: Yards 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS CIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: Yards 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE

Virginia 7-6672

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET

Phone: Yards 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

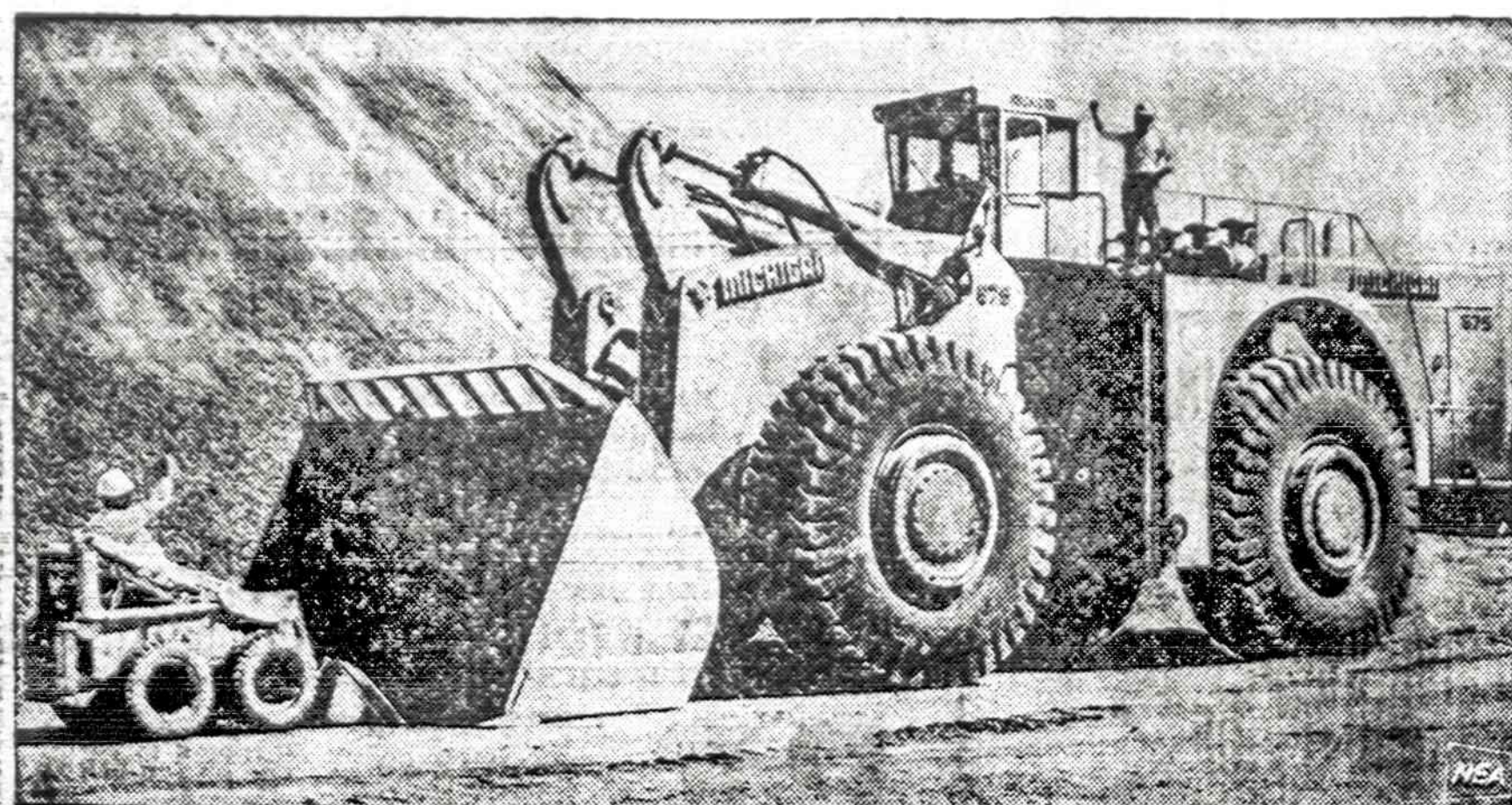
10821 So. MICHIGAN AVE.

Phone Commodore 4-2228

649 EAST 162nd ST.

Phone Commodore 4-2228

South Holland, Illinois

Paveiksle susitinka pasaulio didžiasis ir mažiasis traktoriai.

CICERO

Cia įdomumų netrūksta

Viskas verda, juda: susirinkimai, subūvimai. L. B. metinis susirinkimas buvo plačiai aprašytas Naujienose šio mėnesio 19 dieną. Frontininkai-frontininkai, man nėra aišku, kas tie frontininkai. Suminėtas Dr. Kisieliū, Dočkus ir kiti: Aš nesigaudau, kokiame fronte jie yra buvę ir kokią poziciją yra laimėję. Jau kelinti metai tas kartojama. Manęs daug kas iš senųjų ateivių teiravosi apie tuos frontininkus, tad aš prašau žinančių viešai parašyti kokiame fronte jie kariavo ir koki laipsnį užsitarnavo, kad taip yra garbinami?

Paulina Simonaitis prie savo namo laiptais lipdama sugriuvo ir labai susižeidė. Jau savaitę yra ligoninėje. Ona Miliauskienė prie savo namo paslydo ir ran-

ką iš peties susitrenkė. Kenčia skausmą namuose, bet eina sveikyn. Romas Nartoniš grįžo iš ligoninės, jaučiasi gerai ir diena po dienos jį išvysime sveikų tarp. Jonas Rainis, senosios kartos ateivis, visuomet laikėsi gerai, kaip geras pokalbininkas. Kareivių draugystės ilgametis narys. Gaila jo, visi pasigenda savo seno draugo. Visiems sergantiems linkiu sveikatos ir vėl būti tarpe savųjų. Šaltas oras, nors sniego nedaug, bet slidu, tad būkite atsargūs.

Senosios kartos veikėjai — plačiai žinomi p. Sriubienė ir A. Zakaras, abudu ligos prispausti, niekur nesimato, labai gaila. Zakaras ilgai laikėsi. Jo geras tykus būdas, visų gerbiamas. Netikėtai pateko ligoninė, kur išlaikė operaciją ir sveiksta. Kaip senjams pažįstamiems veikėjams linkiu kilius nugalėti ir dar sveikatos, geros sveikatos!

K. P. D.

IŠ KUR ATSIKIRDO "LUGAN"

Bevažinėjant po Ameriką, teko pastebėti, kad vietovėse, kur lietuvių nėra, amerikiečiai lietuvių "Lithuanian" vadiną. Bet kur jie dažniau susitinka su lietuviu, ten jau praverdžioja lietuvių "lūganais".

Kartais pasitaiko, kad ir nepertoliausiai gyveną ūkininkai "lūgano" žodžio nežino. Vieną sekmadienį, per ledą Pistakos ežerą bemeškerojant ir su Juozu Gaigalu lietuviškai bekalbant, priėjo prie manęs kažkur apie Fox ežerą gyvenan-

čius ūkininkus ir paklausė, kokią kalbą mes kalbame ir kokios tautybės esame.

Atsakius, kad esame lietuvių ir kalbame lietuviškai nusitebo. Sakėsi apie Lietuvą jis žino, kad tai esanti nedidelė Baltijos pajūrio valstybė. Bet jam kiti meškerojai aiškino, kad mes esame "lūganai" ir kalbame "lūganų" kalbą. Apie tokią valstybę jis negirdėjęs ir lietuvių vadinant "lūganais" pirmą kartą išgirdęs.

Jis žino, kad amerikiečiai jankiais, hilibilais praverdžioja. Bet jis norėtų sužinoti, kodėl lietuvių "lūganais" praverdžioja. Turėjau prisipažinti, kad nežinojau kodėl lietuvių "lūganais" praverdžioja.

Tuo ir pats susidomėjau: iš kur, kaip ir kodėl toks lietuvių praverdžiojimas žodis Amerikoje atsirado.

Gal kas iš seniau Amerikoje gyvenančių lietuvių galėtų šį susidomėjimą patenkinti? Vis tik būtų įdomu, kaip tas "lūganais" atsirado!

Stasys Juščenka

Kard. Kodis atleido kun. E. Abromaitį

Chicago kardinolas CODY, kelių asmenų skaitomas didelių lietuvių katalikų draugų, prieš tai savaitę atleido šv. Kryžiaus lietuvių parapijos kleboną Abromaitį. Ateinančią savaitę tikintieji galės atsiviešinti su mylimu lietuvių klebonu, turėjusiu tokią gražią ir daug žadančią ateitį.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Kraujo transfuzijos

Sausio mėnuo skiriamas Nacionaliniu Kraujo Donorų mėnesiu. Kaip Chicago sveikatos komisisionierius Dr. Murray Brown praneša, jei visi sveiki žmonės nuo 21 iki 65 metų am-

žiaus aukotų po "panė" (pusę kvortos) kraujo savo artimiausiam Raudonojo Kryžiaus bankui, tai kraujo trūkumo ligoninėse nebūtų.

Kraujo transfuzijos duodamos daugiausiai anemijos, leukemijos ir vėžio ligoniams ir daugeliu atvejų tai yra vienintelis efektingo gydymo būdas.

Dr. Brown teigia, kad "panė" kraujo nuleidimas žmogui visiškai nekenkia. Nuleistas kraujas pilnai pasipildo per 4 savaites. Kraujo likuti galima kas 8 savaites. Kraujas transfuzijoms netinka ir neimamas iš smarkių rūkatorių, iš turinčių ne normaliai žemą kraujo spaudimą ir sergančių apkreciamąja hepatitu (gėlonlige).

Modernus vienuolis

Chicagoje jau trys metai kaip gyvena 41 metų amžiaus vyras, Frank Brown, kurio visą butą atstoja du seni automobiliai — vienas 1959 metų Dodge, kuriam Brown "gyvena", miega ir dienių mažom piylėm apsidlo ir valgyti išsiverda. Antrame — 1956 metų kadilake jis laiko su sikrovės visą savo lagaminą.

Brown šitaip jau gyvena nuo 1949 metų ir per tą laiką gyveno Seattle, Kalifornijoje, Texase ir Detroite. Chicagoje šiuo metu gyvena prie vieno tuščio sklypo, kažkur pietvakariuose. Jis dažnai keičias savo gyvenamąją vietą, kol vietiniai neapskundžia policijai.

Pragyvenimui Brown kartkartėmis imasi bet kokio darbo. "Chicagoje darbu yra užtenkama" — jis sako. "Čia aš niekuomet nebuvau be pinigų". Gyvendamas automobilių jis per metus sutaupa \$600.

Žmogaus gyvybė \$1

Praeitą savaitę vienoje Chicago pietvakarinės dalies taverijoje trys ispaniški kalbą vyrai lošdami biljardą susibadė dėl vieno dolerio. Vienas jų Cipriano Mandilla, 41 m., tvirtindamas, kad jis dolerį išlošė, susukęs "Aš jį gausiu vienu ar kitu būdu!" ir išsitraukęs revolverį antrąjį, Antonio Sanchez, 38 m., dukart peršovė per galvą, o Santos Duran, 45 m., peršovė per širdį.

Duran tuojau mirė, o Sanchez kitiškoje padėtyje nugabentas į ligoninę, o Mancilla — į kailėjimą.

1970 metų smurto aukos

Teisingumo departamento ir kelių kitų įstaigų žiniomis, praėjusiais 1970 metais įvairių smurto veiksmų buvo:

Riausės gatvėse — virš 200 rišių ir samysių, iš jų 18 pripažintų rimtomis riausėmis. Užmuštų — 25.

Bombų mėnymai — iki praėjusio lapkričio mėn. galo mesta Brown praneša, jei visi sveiki žmonės nuo 21 iki 65 metų am-

Britanijos garsus automobilių lenktynininkas Jackie Stewart laisvalaikio užsiima mažiau pavojingu sportu — curlingu — ledo kėgliais.

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

CLERK — TYPIST
Immediate opening for a person to perform a variety of interesting clerical duties in our 2 girl office. Typing necessary. Unusual opportunity w/ many Co. benefits.
ACTIVE GRINDING MFG. CO.
2121 W. HUBBARD
666-8867

FARMS FOR SALE

Okiai Pardavimui

160 AKRU PIENO ŪKIS
netoli Athens, Wis. 135 akrų intensyviai naudojami, geri trobesiai ir visi reikalingi įrankiai, 44 Holstein ir Guernsey veislės reguoliai, įkainuota \$42,000
greitam pardavimui.
BERENS REAL ESTATE
MARATHON, WIS. 54448
PHONE
1-715 — 443-2365

Daugiausiai sproginti valdiški pastatai, pramonės įmonės ir privati namai.

Riausės universitetuose — būta apie 1,800 studentų demonstracijų, blokadų, padėjimų, administracijos įstaigų užėmimų. Užmuštų būta 8, sužeistų 462, suimtų 7,600. Su šiais naujais mokslo metais riausės yra žymiai sumažėjusios.

Pradžios ir aukštesnės mokyklose praeitais mokslo metais mokinių neramumų būta 68% daugiau kaip užpraeitais. Incidentų daugumas (apie 530) turėjo rasines priežastis.

Policijos užpuolimai — per 1970 metus JAV užmušti 88 policininkai, iš jų 17 nužudyta be jokio išprovokavimo.

TRUMPAI

Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų Organizacija paskyrė 1000 dol. Juozo Bacevičiaus ir kun. Francis X. Lawlor, kandidatų į miesto tarybos narius, aldermanus, rinkiminę kampaniją. Abu kandidatai yra pasisakę už apylinkių pastovumą, nuosavybių vertės išlaikymą ir tai savo darbais yra įrodę. Kun. F. X. Lawlor bendrąjį narių susirinkimą prisiakino naują organizacijos valdybą, kurios pirmininku perrinktas J. Bacevičius.

Forest Parko 4 — H klūbas kartu su vietos skautais, Kivaniis ir Camp Fire mergaičių klubais kas mėnesį paskirtą dieną surenka iš gyventojų popierį ir nenaudojamas bonkas. Gruodžio mėn. jie surinko 13.6 tonų popierio ir 5.4 t. bonkų. Už gautus pinigus jie pėrka medelius ir išleidžia kitiems miestelio pagrašinimo reikalsams. Apskaičiuota, kad viena tona popierio sutaupto 17 vidutinio dydžio medžių, naujųjų popierio gamyboje.

Tas jaunimas yra priešingas jaunuliams, kurie dar nesenai nelegaliai mindžiojo ar tebe mindžiojo svetimo kiemo žolę, bet garsiai kalba apie visuomenės, valstybės ar net viso pasaulio sutvarkymą. To kius pakvietus pokalbiams ar bendriems darbams, jie takosi užlipti ant stalo ir nori vadovauti...

Chicago Parkų Distrikto Gage parko valdiniame name, 2415 W. 55th St., išlaiko praktiškus minkštų baldų atnaujinimo kursus. Antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 10 v. vak. ten atvyksta suinteresuoti asmenys su savo norimais atnaujinti baldais ir vadovaujami patyrusio šios srities specialisto Saarge Omel, patys tai padaro. Tie kursai gyvuoja jau antrus metus.

Kovos dėl Lietuvos Nepriklausomybės I Tomas, apimasis lietuvių kovos su bolševikais ir bermontininkais 1918—1920 m., jau spausdinama. Kaina \$12.00. Laikas užsisakyti. Pinigus siųsti: Mr. K. Ališauskas, 7312 So. Washtenaw Ave., Chicago III. 60629. (Pr).

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIŠIAMS NUOSIMAMIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITĖS I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI

BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI

DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUJA VISAIŠ DRAUDIMO REIKALAIŠ

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • NOTARIATAS

• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMMIGRACIJOS POPIERIAI

• PAJAMŲ MOKESCIAI — INCOME TAX

LEONAS REAL ESTATE

2735 WEST 71st STREET

TEL. 925-6015

RESTORANAS — VALGYKLA

Dviejų aukštų namas, moderniški ir nauji ireigimai — judri vieta — labai geras biznis, lengva aptarnauti.

3 BUTAI ir BIZNIO patalpa, Rinktinė vieta Marquette Parke. \$43,000. 11 BUTŲ MŪRAS, 10 metų. 60 p. sklypas, geros pajamos, puiki vieta.

ŠIMAITIS REALTY

NOTARY PUBLIC, INCOME TAX, INSURANCE

2737 W. 43rd STREET

CL 4-2390

OAK PARK

By owner. 5 bedroom, brick, completely carpeted, finished plywood, vicinity Washington - Lombard, Upper 30's. 2 car garage. See to appreciate. Phone for appointment 848-9381

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGINYBĖS

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

TEL: REPUBLIC 7-1941

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS

INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.

LA 3-8775

(Currency Exchange įstaiga)

Pigūs automobilių draudimai.

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

APDRAUDŲ AGENTŪRA:

Namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biznio. Patogios išsimokėjimo sąlygos.

J. BACEVICIUS

6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

DAŽAU NAMUS

IS VIDAUS IR LAUKO

Valau kilimus ir baldus.

Pilna apdrauda.

I. RUDIS Tel. CL 4-1050

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS

2608 West 69th Street

Chicago, Illinois 60629

WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių. Automobilių, baldų, maisto, pinigų.

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI NAUJIEŠOSE, — TURI GERIAUSIA PASISIKIMA BIZNIEJE

ZMONES PERKA NAMUS

LENGVŲ \$ 14,000 pajamų iš apartamentinio mūro, kuris ir 15 metų neturi. Pastatytas turtingame rajone. Kaina greitam pirkėjui \$77,000.

KUKLUS NAMEIŠ — 2 butukai pačiame Marquette Parke. Kaina \$17,000, gal ir mažiau.

2 GERI MŪRINIAI NAMAI Brighton Parke. Duoda vis \$16,000 nuomos ir mažos išlaidos. Jei pamatysi, tai nupirksi už \$52,500.

5 BUTŲ SVIESUS MŪRAS ir 3 auto mūro garažas pačiame Marquette Parke. \$7,500 pajamų. Tik dėl ligos atiduoda už \$48,000.

PLATUS LOTAS, Marquette Parke centrinėje gatvėje. Kaina — susitarsim.

PUIKUS, DIDELIS 2 no 6 mūras Gazu šildymas, platus sklypas, mūro garažas, arti ofiso. \$29,500.

2 BUTŲ, 14 metų modernus mūras, 3 auto mūro garažas, Marquette Parke. \$36,000.

9 KAMB. MŪRAS, gražus — kaip naujas. Geros pajamos, arti mūšų. \$19,600.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

5 KAMBARIŲ mūrinis, 6-tas padarytas šildymas porūčiu. Šiluma gazu, moderni virtuvė ir vonia, 2 automobilių garažas. \$20,500.

4 KAMBARIŲ EXPANDABLE (viršus neužbaigtas), apvyniotas mūrinis. Šiluma gazu, alumininiai langai, 2 automobilių garažas. Šoninis įvažiavimas, platus sklypas. \$25,000.

5 KAMBARIŲ mūrinis rezidencija. Šiluma gazu, 14 auto garažas, platus sklypas. \$19,000.

2 PO 6 MŪRINIS, 2 atskiri karštų vandeniu šildymai gazu. Modernios virtuvės, 2 automobilių garažas, Marquette Parke. \$32,000.

2 PO 5 1/2 IR 4 KAMB ROSY, šiluma gazu alumin. langai, platus sklypas, graži nuosavybė Gage Parke. \$43,000.

PO 5 IR 1 BUTAS ROSYJE, mūrinis. Alumin. langai, šildymas gazu, garažas, Marquette Parke. \$52,000.

NFRIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET

TEL: 471-0321

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatau senus vis rūši namų apšildymo pečius ir air-conditioning ir naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiestyje.

DOMAS ŽUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL

4444 So. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60609

TEL: VI 7-3447

A. ABALL ROOFING

Įkurta prieš 50 metų

VISOKIUS STOGUS, rinas ir nutekamuosius vamzdžius sutaisome arba naujus ideame.

KAMINUS IŠVALOME ir pataisome. Nudžiūvusius rinas ir atliekame "tuckpointing" darbus. Esame apdrausti, visas darbas garantuotas.

S k a m b i n k i t

LA 1-6047

Įkainavimas veltui, kreipkitės bet kada

JUOZAS (JOE) JURAITIS

Nebangrai ir greitai taiso Volkswagen, Volvos, Mercedes, Porsches ir kitas už ir vietinės gamybos mašinas. Elektroninis tikrinimas, patyrę mechanikai, vilkikas.

RICHMOND AUTO SERVICE

2934 West 63rd St.

Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3353